

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 2. 8. 2019

Število objav: 17

Internet: 10

Tisk: 7

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 1

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 3

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 3

Evidenca stavbnih zemljišč: 1

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 11

Internet	Naslov	Sosesko Novo Brdo bo gradila Gorenjska gradbena družba s partnerji		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	24ur.com; 773.233, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 7	Avtor	M. S.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...partnerjema Kolektor Koling inženiring, instalacije, proizvodnja in GP KRK. Za izvajanje gradnje tretje faze pa je najugodnejši ponudnik CGP, družba za gradbeništvo, inženiring, proizvodnjo in vzdrževanje cest s partnerjem SGP Graditelj, je pojasnil Črtomir Remec, direktor Stanovanjskega sklada RS. Gradnja 307 stanovanj,...			

Internet	Naslov	DZ na redni seji tudi o sanaciji bolnišnic in gradbeni zakonodaji		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2017		
Stran v zbirki: 8	Avtor	STA		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji, Gradbeni zakon		
Povzetek	...DZ na redni seji tudi o sanaciji bolnišnic in gradbeni zakonodaji (dopolnjeno) z dodatnimi točkami seje DZ od 12. odstavka Ljubljana, 13. oktobra - Poslanci bodo na redni oktobrski seji med drugim obravnavali dopolnitev...			

Internet	Naslov	150 let evangeličanske cerkve v Mariboru		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Vecer.com; 327.473, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 21	Avtor	Petra Vidali		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...priseljenc iz Mecklenburga in goreč evangeličan, je na lastno pobudo prepričal svoje verske kolege, da so leta 1860 zbrali potreben znesek in odkupili gradbeno parcelo na Luther Gasse (današnji Trubarjevi ulici 1), da bi v bližnji prihodnosti tu zgradili svojo lastno cerkev. Kupoprodajno pogodbo za malo več kot 70 arov...			

Internet	Naslov	(FOTO in VIDEO) Na TEŠ projicirali napise: "Svet dobesedno gori, naša vlada se dela, kot da je vse normalno"		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Vecer.com; 327.473, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 27	Avtor	A. L.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...OBROVAC Poraba energije v industriji od leta 2009 dalje ostaja na približno enaki ravni V organizaciji Greenpeace Slovenija tudi opozarjajo, da skupaj z gradbeništvom industrija v Sloveniji porabi polovico vse električne energije in dobrih 70 odstotkov plina, kar jo po porabi energije v Sloveniji umešča na drugo mesto,...			

Internet	Naslov	Kako bomo hladili tropsko Ljubljano – in kako to delajo v drugih mestih		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 49	Avtor	Andreja Lončar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Kako bomo hladili tropsko Ljubljano – in kako to delajo v drugih mestih Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: Ljubljana dodaj okolje dodaj gradbeništvo dodaj Agencija Republike... dodaj Nacionalni... dodaj Čas branja: 15 min SHRANI 0 01.08.2019 21:00 Dopolnjeno: 01.08.2019 22:00 Švicarji naši...			

Internet	Naslov	Upad povpraševanja, manj naročil - stanje v evrskih predelovalni industriji najslabše v zadnjih šestih letih		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 56	Avtor	Albina Kenda		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...konferenci po junijskem obrestnem zasedanju sveta ECB. Kot je izpostavil, je v splošnem na evrskem območju zaznati odpornost v storitvenih panogah in gradbeništvu , hkrati pa se razmere in obeti vse bolj slabšajo v predelovalnih panogah. Vse bolj se slabšajo tudi v tistih državah, kjer je predelovalna industrija zelo...			

Internet	Naslov	Luksemburg financira digitalno prekvalifikacijo zaposlenih		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 60	Avtor	Nina Mazgan		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...svetovalcev v okviru 12-dnevnega izobraževanja. Sektorji, ki bodo s tem usposabljanjem izboljšali svoje znanje, so trenutno: obrt, industrija, bančništvo, gradbeništvo , strokovne storitve, logistika in zavarovalništvo. Glavni predmeti izobraževanja pa morajo zajemati vsaj naslednje teme: varnost v IT, zaščita osebnih...			

Tisk	Naslov	Stanovalci nasprotujejo gradnji novega bloka		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Gorenjski glas; 39.000, Slovenija	Stran: 5	Površina: 297 cm ²
	Rubrika, Datum	Gorenjska; 2. 8. 2019		
Stran v zbirki: 61	Avtor	Marjana Ahačič		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...dovoljenja tudi upošteval. Potrebno število mest bo zagotovil na lastnem zemljišču, in sicer v kletni etaži in ob objektu, ter na parkirna mesta zunaj gradbene parcele ne bo posegal. Prav tako se odmik novega objekta od večstanovanjskega objekta Gradnikove 91 po projektu bistveno poveča in bo znašal več kot 18 metrov....			

Tisk	Naslov	Ugodni krediti za podjetja in kmetijstvo		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Gorenjski glas; 39.000, Slovenija	Stran: 2	Površina: 96 cm ²
	Rubrika, Datum	Aktualno; 2. 8. 2019		
Stran v zbirki: 62	Avtor	Zavrl Danica Žlebir		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 2 odstotka. Podjetja in kmetije jih lahko pridobijo za: nakup stavbnega zemljišča in njegovo komunalno opremo, nakup, graditev in adaptacijo poslovnih prostorov ter nakup opreme in kmetijske mehanizacije. Posamezen prosilec lahko v koledarskem letu pridobi največ sto tisoč evrov...			

Tisk	Naslov	Tudi ali predvsem zaradi Prekmurcev v Mariboru		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Vestnik Murska Sobota; 37.000, Slovenija	Stran: 12	Površina: 614 cm ²
	Rubrika, Datum	Osebni pečat; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 64	Avtor	Violeta Mesarič		
	Teme	Gradbena parcela		
Povzetek	...priseljenc iz Mecklenburga in goreč evangeličan, je na lastno pobudo prepričal svoje verske kolege, da so leta 1860 zbrali potreben znesek in odkupili gradbeno parcelo na Luther Gasse (današnji Trubarjevi ulici 1), da bi v bližnji prihodnosti tu zgradili lastno cerkev. Dobro leto dni po položitvi temeljnega kamna, sredi...			

Internet	Naslov	(FOTO in VIDEO) Na TEŠ projicirali napise: "Svet dobesedno gori, naša vlada se dela, kot da je vse normalno"		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Pomurje.si; 35.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 69	Avtor	A. L.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...20 letih v povprečju tri vročinske valove letno, opozarjajo v Greenpeace Slovenija. V organizaciji Greenpeace Slovenija tudi opozarjajo, da skupaj z gradbeništvom industrija v Sloveniji porabi polovico vse električne energije in dobrih 70 odstotkov plina, kar jo po porabi energije v Sloveniji umešča na drugo mesto,...			

Internet	Naslov	Na kratko iz gospodarstva		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 70	Avtor	STA		
	Teme	Evidenca stavbnih zemljišč		
Povzetek	...metodologiji za masovni zajem poseljenih zemljišč in določitvi vrste dejanske rabe poseljenih zemljišč. Ministrstvo, ki izvaja več aktivnosti za vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč , bo pripombe na osnutek zbiralo do 30. avgusta. Prva faza do vzpostavitve evidence je masovni zajem pozidanih zemljišč, rezultat tega bo predlog poseljenih...			

Tisk	Naslov	V desetih letih 1035 stanovanjskih gradbenih dovoljenj		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Panorama; , Slovenija	Stran: 6	Površina: 212 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 71	Avtor	Franci Klemenčič		
	Teme	Gradbeni zakon , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Gradbena dovoljenja na bistriškem V desetih letih 1035 stanovanjskih gradbenih dovoljenj Statistični urad Republike Slovenije v teh dneh nadgrajuje svojo bazo SiStat. Iz tako prenovljene baze tokrat posredujemo statistične podatke gradbenih dovoljenj za območje Upravne enote Slovenska Bistrica.			

Tisk	Naslov	Gradnja prizidka k ZD Gornja Radgona		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Prepih; , Slovenija	Stran: 3	Površina: 117 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 72	Avtor	Ludvik Kramberger		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Gornja Radgona. Izgradnja je sofinansirana tudi iz sredstev Evropske unije in republike Slovenije. Gradbena dela opravlja izvajalec del Milan Pintarič, Gradbeništvo iz Spodnje Ščavnice - Gornja Radgona. Ludvik Kramberger...			

Tisk	Naslov	gradbeni segment je v fokusu preihodnjega razvoja		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Kamion&Bus; , Slovenija	Stran: 80	Površina: 1.402 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 75	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...jjPj * D Skupina Schvarzmuller ima v svojem proizvodnem programu že več kot 50 vrst prikolic in nadgradenj, namenjenih različnim delom v gradbeništvu . Vendar pa je na sejmu Bauma 2019, ki je potekal v Miinchnu v začetku aprila, avstrijsko podjetje napovedalo nadaljnjo širitev tega segmenta proizvodnje,...			

Tisk	Naslov	Miran Gorinšek je spet inšpektor		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Novice - Slovenske Konjice; , Slovenija	Stran: 8	Površina: 97 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 76	Avtor	B. F.		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Petre, je na medobčinskem inšpektoratu po novem sedem zaposlenih, od tega trije inšpektorji in štirje redarji. » Dodatno zaposlitev omogoča spremenjena gradbena zakonodaja , ki občinam nalaga dodatne pristojnosti glede nadzora gradnje manj zahtevnih objektov. Na javni razpis za novo delovno mesto smo prejeli kar nekaj prijav,...			

Internet	Naslov	Razstava Ikone v Mestnem muzeju Ljubljana: Odprli okno v onstranstvo		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 1. 8. 2019		
Stran v zbirki: 79	Avtor	Maja Šučur		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...prihodnjih desetih letih razvoj OVE še naprej zavirati.« Njen cilj med letoma 2020 in 2030 je povečati delež OVE s 25 na zgolj 27 odstotkov. Skupaj z gradbeništvom industrija v Sloveniji porabi polovico vse električne energije in dobrih 70 odstotkov plina, kar jo po porabi energije v Sloveniji umešča na drugo mesto,...			

Sosesko Novo Brdo bo gradila Gorenjska gradbena družba s partnerji

[24 24ur.com/novice/slovenija/sosesko-novo-brdo-bo-gradila-gorenjska-gradbena-druzba-s-partnerjema.html](https://www.24ur.com/novice/slovenija/sosesko-novo-brdo-bo-gradila-gorenjska-gradbena-druzba-s-partnerjema.html)

Poleg že zgrajene soseske Zeleni Gaj na Brdu v Ljubljani bo kmalu zgrajenih še 498 stanovanj Stanovanjskega sklada RS. Kot najugodnejši ponudnik za izvajanje gradnje je bila izbrana Gorenjska gradbena družba s partnerjema Kolektor Koling in GP KRK.

FOTO: Miro Majcen

Najugodnejši ponudnik za izvajanje gradnje druge polovice najemnih stanovanj Novo Brdo v Ljubljani je Gorenjska gradbena družba, projektiranje, inženiring, gradnja in vzdrževanje objektov visoke in nizke gradnje s partnerjema Kolektor Koling inženiring, instalacije, proizvodnja in GP KRK. Za izvajanje gradnje tretje faze pa je najugodnejši ponudnik CGP, družba za **gradbeništvo**, inženiring, proizvodnjo in vzdrževanje cest s partnerjem SGP Graditelj, je pojasnil **Črtomir Remec**, direktor Stanovanjskega sklada RS.

Gradnja 307 stanovanj, ki jih bodo zgradili v drugi polovici, bo stala skoraj 36 milijonov evrov brez DDV (35.667.892,86), gradnja preostalih 166 najemnih in 25 oskrbovalnih stanovanj pa bo stala nekaj več kot 21 milijonov evrov (21.092.438,44) brez DDV.

Poleg že zgrajene soseske Zeleni Gaj na Brdu v Ljubljani, kjer sta v 4 objektih že na voljo 102 stanovanj za najem, bo do predvidoma 2021 zgrajena druga polovica najemnih stanovanj Novo Brdo s 498 stanovanji Stanovanjskega sklada RS. Skupaj bo zgrajenih 18 večstanovanjskih objektov.

Stanovanjska soseska bo v Ljubljani na Viču, vzhodno od nove povezovalne ceste Pot Rdečega križa ter med Cesto na Vrhovce in Cesto na Brdo. FOTO: Miro Majcen

Stanovanjska soseska bo v Ljubljani na Viču, vzhodno od nove povezovalne ceste Pot Rdečega križa ter med Cesto na Vrhovce in Cesto na Brdo. Predvidena je gradnja 498 stanovanj velikosti od 30 do 80 kvadratnih metrov, od tega 25 oskrbovanih stanovanj in 522 parkirnih mest v podzemni garaži pod objekti.

Celotna gradnja bo končana predvideno v letu 2021.

DZ na redni seji tudi o sanaciji bolnišnic in **gradbeni zakonodaji**

Ljubljana, 13. oktobra - Poslanci bodo na redni oktobrski seji med drugim obravnavali dopolnitev zakona o izvrševanju proračunov, s katerim bodo zagotovili sredstva za sanacijo bolnišnic.

Odločali bodo še o prostorski in **gradbeni zakonodaji**, opravili prvo branje obrambne zakonodaje ter po vetu **DS** ponovno odločali o noveli zakona o kazenskem postopku.

Celotna novica je dostopna le naročnikom.

Novica vsebuje 4.088 znakov (brez presledkov) oziroma 742 besed.

Novico lahko kupite. Cena: 1 žeton; na računu: 0 žetonov

150 let evangeličanske cerkve v Mariboru

ODPRI GALERIJO

"Levo je med lipami in kostanji ležala evangeličanska cerkev, preprosta kot kakšna vaška cerkvica, s svojim nizkim zvonikom /.../ Toda križ in kupola na vrhu sta se bleščala v jutranji svetlobi, kot bi hotela reči: Tudi nam pripada Božje sonce!"
IGOR NAPAST

Petra Vidali

01.08.2019, 07.03

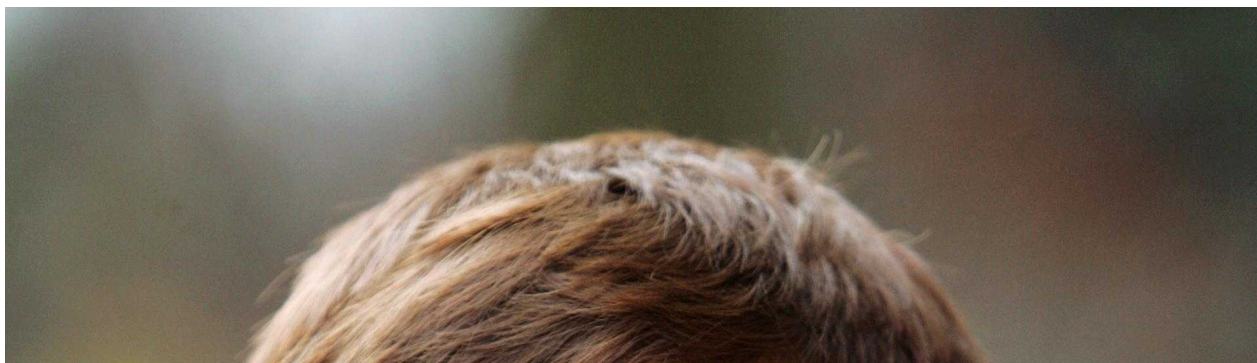
Prvega avgusta 1869 so slovesno blagoslovili cerkev, ki se je zdaj prijelo ime Trubarjeva na Trubarjevi

Ob današnjem jubileju ne bo posebnega slavnostnega dogodka. Pompoznost nekako ni v naravi evangeličanske vere, se zdi. Evangeličanska duhovnica mag. **Violeta Vladimira Mesarič**, ki je ne samo za Mariborčane "zaščitna znamka" te vere, nas je najprej vljudno opozorila na to, da bo prav danes izšla posebna znamka, na pošti na Slomškovem trgu pa je na voljo tudi priložnostni žig.

Danes je izšla posebna znamka, na pošti na Slomškovem trgu pa je na voljo tudi priložnostni žig.

Osebnostno je ob jubileju izpostavila naslednje: "Evangelikanska cerkev v Mariboru je naprej hiša molitve. Izjemno pa sem vesela, da je to tudi mesto, ki daje upanje in se trudi povezovati ljudi v duhu protestantske krščanske etike, kjer je v ospredju človek, ki je - četudi bi se to rado kdaj zamolčalo ali pa se smatra, da je rezervirano le za izbrane - Imago Dei.

Violeta Vladimira Mesarič MARKO VANOVŠEK

Ob tej priložnosti želim posebej omeniti tudi prekmurske evangeličane, ki jih je boj za vsakdanji kruh pripeljal v naše mesto, še posebno v času industrijskega razcveta. Morda se je prav njim treba najbolj zahvaliti, da evangeličanske cerkve v Trubarjevi niso

porušili in da lahko praznuje svoj 150. rojstni dan, in to prav v letu, ko praznujemo 100. obletnico združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom." Potem nas je s strokovno in memoarsko literaturo popeljala v preteklost cerkve in evangeličanstva v Mariboru.

Od temeljnega kamna do blagoslova v enem letu

"Od leta 1869 se v Mariboru dviguje proti nebu tudi zvonik evangeličanske cerkve. Njene zunanje mere so 25,77 metra v dolžino in 11,82 metra v širino, enoladijski strop, obrnjen v smeri sever-jug, pa je dolg 22,95 metra. Gradnja je potekala dokaj hitro, saj je minilo od položitve temeljnega kamna do slovesne blagoslovitve Kristusove cerkve 1. avgusta 1869 zgolj leto dni.

Cerkev stoji na zemljišču, ki je nekoč pripadalo grofu Heinrichu Brandisu in mejilo na mariborsko obzidje. Klobučar Heinrich Jalas (1808-1872), priseljensec iz Mecklenburga in goreč evangeličan, je na lastno pobudo prepričal svoje verske kolege, da so leta 1860 zbrali potreben znesek in odkupili **gradbeno parcelo** na Luther Gasse (današnji Trubarjevi ulici 1), da bi v bližnji prihodnosti tu zgradili svojo lastno cerkev. Kupoprodajno pogodbo za malo več kot 70 arov velik kos zemlje sta oktobra 1860 podpisala prodajalec Brandis in kupec Jalas. Gradbeni načrt za cerkev je pripravil arhitekt Karl Arledter v dogovoru s posebnim gradbenim odborom, ki so ga sestavljali člani cerkvene občine." Tako piše mag. Boštjan Zajšek v katalogu k razstavi Tudi nam pripada Božje sonce, ki je na ogled v župnišču evangeličanske cerkve. Zajšek je tudi avtor knjige Biti Nemeč pomeni biti luteran? Iz življenja nemških evangeličanov na Slovenskem, s posebnim poudarkom na Mariboru in okolici (1862-1945).

Preprosto in lično

V romanu duhovnika Ludwiga Mahnerta Die Hungerglocke najdemo zapisano: "Cerkev ni bila niti za stotinko tako lepa kakor stolnica (...) Učinkovala je preprosto in lično v resni modro sivi in topli, svetleči rumeni barvi sten, v poživljajočem belem in modrem

orgel in empore. Čisto in jasno kot grški tempelj sta se v pomirjajočem belem in zlatem dvigala oltar in prižnica. (...) Na desni strani je visela slika Križanega v zlatem okvirju."

"Levo je med lipami in kostanji ležala evangeličanska cerkev, preprosta kot kakšna vaška cerkvica, s svojim nizkim zvonikom /.../ Toda križ in kupola na vrhu sta se bleščala v jutranji svetlobi, kot bi hotela reči: Tudi nam pripada Božje sonce!"

Evangeličani so zakramente prejeli od katoliškega vikarja

Seveda se je reformacija v Mariboru uveljavljala že mnogo prej, še pred sredino 16. stoletja. Zgodovinar mag. Žiga Oman, ki je raziskoval evangeličanski Maribor, v cerkvi pa je na ogled tudi njegova razstava z naslovom Evangeličanski Maribor - Mesto in njegova bližnja okolica v času reformacije, piše, da so prve omembe evangeličanov v Mariboru iz leta 1528, ko je mestno in okoliške župnije vizitirala deželnoknežja vizitacijska komisija. Vizitacijski protokol priča o tem, da so bile nove ideje tako za meščane kot duhovščino precej zanimive. Veliko jih je namreč v lasti imelo reformacijsko literaturo, med drugim tudi mestni sodnik Krištof Willenrainer, branilec mesta med osmanskim obleganjem leta 1532. Knjige so nemoteno krožile tudi med delom duhovščine.

Z začetki reformacijskega gibanja se povezuje tudi mariborska stolnica. V času mariborskega vikarja Jurija Siechela, ki je mestno župnijo prevzel leta 1554 in jo vodil do leta 1586, so bili evangeličani popolnoma vključeni v življenje župnije. Poroke in pogrebe, verjetno pa tudi krste otrok so evangeličani v tem obdobju prejeli od katoliškega vikarja. Siechel jih je obhajal pod obema podobama (kuha in vina) tudi še po tem, ko je bilo to leta 1576 prepovedano. Pri župniji je bilo prav tako poskrbljeno za šolanje evangeličanskih otrok.

Na pogorišču vislice s svarilom

Leta 1572 se Maribor kot mesto prvič izpričano prišteje k augsburški veroizpovedi in od takrat dalje lahko za naslednjega četr stoletja govorimo o evangeličanskem Mariboru. V letu 1589 je zaživel evangeličanski center na Betnavi. Reformacija v Mariboru je imela prevladujoč nemški jezikovni značaj, ne pa tudi nacionalnega. Slovensko prebivalstvo je bilo pri njej vsekakor udeleženo. Leta 1595 je "več slovenskih kmetov" želelo lastnega, slovenskega jezika veččega predikanta. Januarja 1600 so v Maribor prišli člani protireformacijske komisije z oboroženim spremstvom, da bi mariborske evangeličane spreobrnil nazaj v katoliško vero. Na Betnavskem gradu so požgali oziroma porušili hišo predikanta, molilnico in šolo, evangeličansko pokopališče pa so zravnali z zemljo. Na pogorišču so dali postaviti vislice kot grozeče opozorilo, kaj utegne doleteti tiste, ki bi še naprej izpričevali "krivo vero". Ob požigu molilnice so štirje vojaki zaradi neprevidnosti celo izgubili življenje. "Po vsej Štajerski je ob obiskih tovrstnih verskih komisij gorelo na tisoče knjig, izgnani pa so bili tudi pripadniki nekaterih premožnejših družin, na primer Herbersteinov, Saurauov, Hohenvartov in drugi. V Mariboru, kjer je bila po nekaterih ocenah konec 16. stoletja več kot tretjina prebivalstva evangeličanske veroizpovedi, tudi vsi mestni svetniki in sodnik, ki je opravljal vlogo župana, je po razpustitvi Dravskopoljskega okraja augsburške veroizpovedi 6. decembra 1602 nekaj desetletij vztrajala le še peščica evangeličanov, nato pa je tako kot drugod po deželi zavladata rimskokatoliška veroizpoved," piše Boštjan Zajšek.

Ob 500. obletnici reformacije je bila pred cerkvijo v sodelovanju z gibanjem Zgodbe o klopeh in ljudeh postavljena klop Stati inu obstati, delo arhitekta Uroša Roškerja, ki je tudi avtor kompletne obnove notranjosti cerkve. SAŠO BIZJAK

Pet obdobjev evangeličanstva v Mariboru

Zajšek je v zgodovino evangeličanov v Mariboru časovno razdelil na pet obdobjev. Prvo je bilo zatrto s protireformacijo, drugo obdobje zajema čas ponovne duhovne prebuditve evangeličanov približno na polovici 19. stoletja, ustanovitev evangeličanske cerkvene občine v Mariboru in njen razvoj do konca prve svetovne vojne. Tretje obdobje je jugoslovanska doba nemške cerkvene občine v Mariboru, četrta epoha je čas med letoma 1941 in 1945, propad nemške verske občine in žalostna usoda evangeličanske skupnosti po osvoboditvi. "Zadnje obdobje Evangeličanske cerkve v Mariboru je čas po

letu 1945, ko več ne moremo govoriti o nemških evangeličanih, pač pa o slovenskih in njihovem boju za svobodno izvajanje bogoslužja ter uporabo lastnih, v procesu povojnega podržavljenja odvzetih sakralnih zgradb."

Evangeličani po vojni komaj obstali

Karl-Reinhart Trauner je včeraj na predvečer današnje 150-letnice mariborske evangeličanske cerkve obiskal Maribor in njeno pastorko, namestnico vojaškega vikarja v Sloveniji Violeto Vladimiro Mesarič. A obisk ni bil zgolj vljudnostni in prijateljski - oba se že leta poznata, saj je bil Trauner avstrijski superintendent, torej vojaški evangeličanski škof -, saj je tudi posvečen današnjemu evangeličanskemu jubileju v Mariboru.

Kajti gost z Dunaja ni samo teolog. Je tudi zgodovinar in pred dnevi je na Dunaju izdal zgodovinsko študijo prav o mariborski evangeličanski cerkvi in fari z naslovom Konfesionalnost in nacionalnost. "Veste, zamisel o študiji sem dobil zavoljo Vladmire, pa tudi sicer je na študiji primera lažje priti do odgovorov in pojasnil ter razlag širših družbenih tem," je Trauner povedal v krajšem pogovoru za Večer.

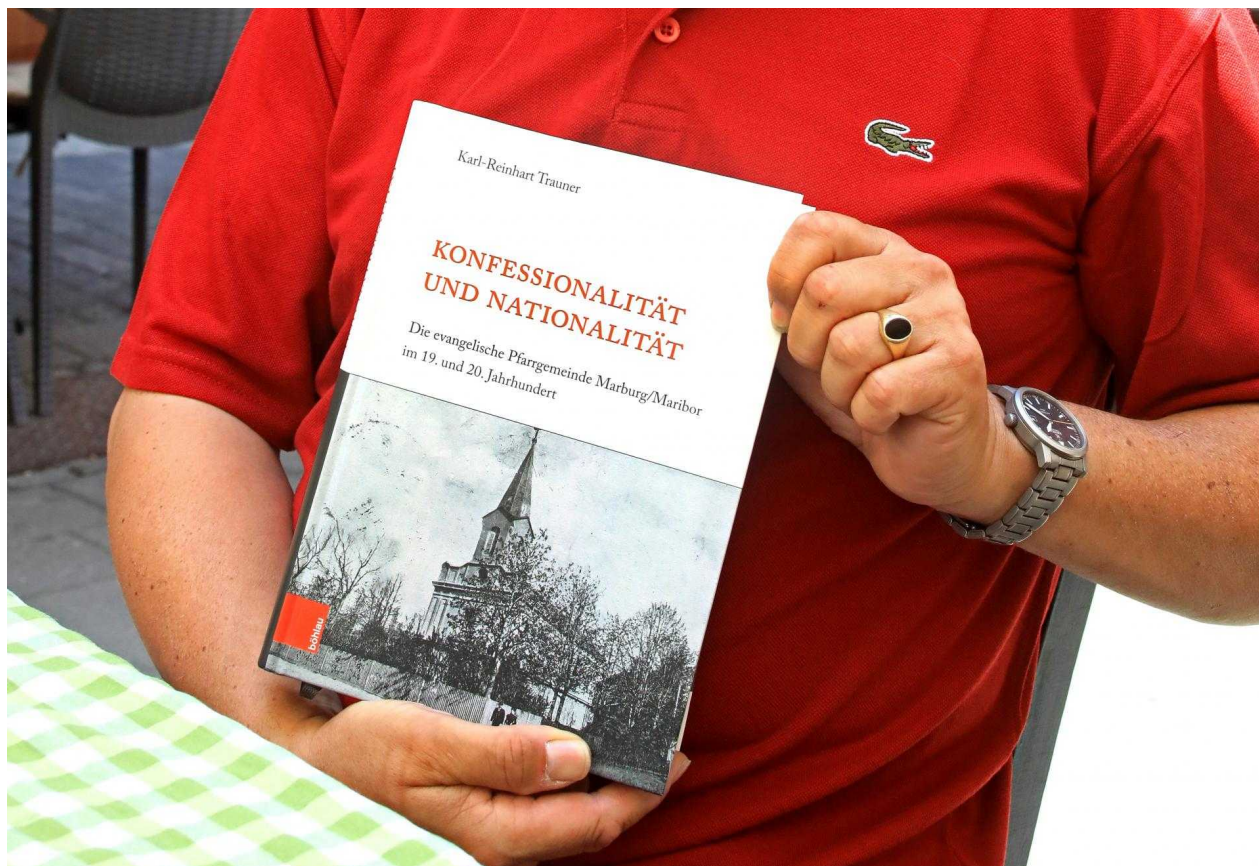
Tako je ugotovil, da se je evangeličanske skupnosti v Mariboru bolj po krivici držal predznak nemštva, "saj je v vseh obdobjih zmeraj imela od četrte in do celo tretje slovenskih članov. Je pa res, da so bile do konca druge svetovne vojne maše samo v nemščini." Cerkev je pred 150 leti v Mariboru imela 165 članov, ob koncu prve svetovne vojne pa že 2275. Bolj se je približevala druga svetovna vojna, bolj se je članstvo osipalo. Leta 1939 je bilo le 1800 duš. "Tudi zato se je tedanji pastor Johann Baron ob izbruhu druge vojne priklonil nacizmu, ker je oportuno menil, da bo to njegovo faro okrepilo. Seveda se je to tej cerkvi po vojni vrnilo kot bumerang. Leta 1945 je bilo njenih članov komaj okoli 200, stereotipna oznaka nemškutarstva pa je cerkev še dodatno stigmatizirala. Je pa treba reči, da Baron ni bil nacist. Pri rajhovskih oblasteh je bil celo protestiral zavoljo nezaslišanega terorja nacistov nad Slovenci v mestu in okolici."

Po vojni je bilo za evangeličane v Mariboru hudo, saj je nova komunistična država njeno premoženje nacionalizirala. V načrtu je bila tudi rušitev cerkve, da bi tam postavili stanovanjsko stolpnico. Toda v cerkvi so se znašli in ponudili, da pri njih lahko svoje obredje

izvajajo tudi pravoslavni verniki, ki v Mariboru niso imeli več svoje cerkve, saj so jo nacisti dali porušiti. Tako sta enkrat na mesec obe konfesiji uporabljali sedaj nacionalizirano cerkev za svoje obrede in poslopje je ostalo. Trauner je še omenil, da je bilo veliko dokumentacije o evangeličanski cerkvi in fari v Mariboru uničene, še več pa izgubljene. Toda uspelo mu jo je najti na Dunaju, v arhivu evangeličanskega vrhovnega cerkvenega sveta: "Prej je bilo običajno, da so kopije gradiv pošiljali tja, da ne bi izginila, recimo, v požarih ali poplavax." Za konec se Trauner in Mesaričeva, ki pove, da je danes v njeni fari aktivnih okoli 100 vernikov, vendar je po izkušnjah evangeličanov v Podravju in na Koroškem vsaj enkrat več, še spomnita nekaterih znamenitih mariborskih evangeličanov oziroma luteranov: "To so bili arhitekt, ki je uredil mariborsko mestno jedro z Glavnim trgom, Fritz Friedrigger pa pionir tehničnega osvajanja vesolja Heraman Potočnik Noordung, slikar Luigi Kasimir, slavni avstrijski godbenik Max Schönherr in mnogi drugi." Res veliko za tako majhno skupnost.

Boris Jaušovec

Karl-Reinhart Trauner IGOR NAPAST

Cerkev kot kulturno srečišče

Danes je cerkev - duhovnica pravi, da se je je prijelo ime Trubarjeva na Trubarjevi - seveda hiša molitve, a tudi kulturno središče. Violeta Vladimira Mesarič je izpostavila nekatere stalne aktivnosti in dogodke:

- mednarodne znanstvene simpozije o protestantizmu (zadnji velik mednarodni simpozij je ob 500-letnici reformacije leta 2017 pripravila Univerza v Mariboru v sodelovanju s Evangeličansko cerkveno občino Maribor);
- ob jubileju reformacije je Komorni zbor Huga Wolfa pripravil obsežen program protestantskih napevov;
- vsako leto je ob dnevu reformacije osrednja proslava Mestne občine Maribor v evangeličanski cerkvi;

- v cerkvi je letno okoli 30 koncertov s številnimi domačimi in tujimi umetniki;
- v cerkev prihajajo v okviru predmetov slovenski jezik, zgodovina, etika, vera in kultura učenci, dijaki in študentje iz vse Slovenije;
- ob 500. obletnici reformacije je pred cerkvijo v sodelovanju z gibanjem Zgodbe o klopeh in ljudeh bila postavljena klop Stati inu obstati, delo arhitekta Uroša Roškerja, ki je tudi avtor kompletne obnove notranjosti cerkve.

(FOTO in VIDEO) Na TEŠ projicirali napise: "Svet dobesedno gori, naša vlada se dela, kot da je vse normalno"

A.L.

01.08.2019, 14.44

V zgodnjih jutranjih urah, medtem ko se Evropa v zadnjih dveh mesecih spopada s peklensko vročino in drugimi vremenskimi ekstremi, so aktivisti Greenpeace Slovenija na enega izmed hladilnih stolpov največje premogovne elektrarne v Sloveniji – TEŠ – projicirali planet Zemlja v plamenih z napisi "Zvoni nam", "To je podnebna kriza", "Brez premoga". S projekcijo so aktivisti pozvali vlado Marjana Šarca, naj prepozna podnebno krizo kot nacionalno krizo in nemudoma ukrepa.

Katja Podbevšek, direktorica Greenpeace Slovenija, je povedala, da smo na meji podnebnega zloma nezamisljivih razsežnosti za človeško življenje. "A medtem ko svet dobesedno gori, se naša vlada dela, kot da je vse normalno. Ne samo to: poslušamo

samo o načrtih, kako bomo kurili še več fosilnih goriv – uvažali bi premog, gradili ceste in širili obvoznice. Tako zaostalim in škodljivim politik, ki jih vodita premier Šarec in ministrica Bratušek, moramo reči ne. Nimamo več časa za izgovore. Politiki morajo ukrepati zdaj. Popolnoma jasno je, kaj je treba narediti."

"V sektorju energetike so trije ključni koraki, ki morajo biti izvedeni v mandatu te vlade. Najprej, Vlada Marjana Šarca se mora zavezati h koncu premogovne proizvodnje, najkasneje do leta 2029, in se na ta prehod pripravljati danes. Več kot 11 držav EU je na poti pravočasnega ugašanja premoga – kaj čakamo mi? Drugič, vsako leto moramo začeti v naš energetski sistem vpeljati večje količine obnovljivih virov energije, zlasti sonca in vetra, kjer v zadnjih 10 letih nismo naredili praktično nič. Ali v Sloveniji mar ne sije sonce in ne piha veter? In tretjič, politiki morajo na odgovornost priklicati energetske intenzivno industrijo v Sloveniji. Trenutno vlada vsako leto deli davčne

odpuske energetske najbolj potratnim podjetjem v Sloveniji, pri čemer tem ni treba svoje rabe energije narediti nič bolj učinkovite. Ljudje izolirajo svoje hiše, menjajo okna, strehe – kaj pa bo naredila industrija," se je spraševala Podbevškova.

TOMISLAV OBROVAC

Evropa gori

Za nami je najtoplejši junij v zgodovini meritvi, kot kaže pa bo julij postal najtoplejši mesec, ki smo ga kadarkoli izmerili na Zemlji. V preteklem tednu je Evropo zajel že drugi vročinski val, s temperaturnimi rekordi nad 40°C v Belgiji, Franciji, Nemčiji in Nizozemski, na Iberskem polotoku so se borili z uničujočimi požari, Slovenijo so letos prizadeli že kar trije vročinski valovi, večkrat pa so slovenske kraje razdejala neurja s točo. V Sloveniji beležimo strm porast števila in intenzivnosti vročinskih valov.

Če je med leti 1950 in 2000 Slovenija prizadel v povprečju en vročinski val letno, imamo v zadnjih 20 letih v povprečju tri vročinske valove letno, opozarjajo v Greenpeace Slovenija.

TOMISLAV OBROVAC

Poraba energije v industriji od leta 2009 dalje ostaja na približno enaki ravni

V organizaciji Greenpeace Slovenija tudi opozarjajo, da skupaj z **gradbeništvom** industrija v Sloveniji porabi polovico vse električne energije in dobrih 70 odstotkov plina, kar jo po porabi energije v Sloveniji umešča na drugo mesto, takoj za prometom. Poraba energije v industriji od leta 2009 dalje, ko je zaradi ekonomske krize padla,

ostaja na približno enaki ravni. Vsako leto peščica podjetij, ki porabi veliko količino energije, prejmejo več deset milijonske državne davčne odpustke pri nakupu energentov - v zameno pa ne rabijo svoje proizvodnje narediti nič bolj učinkovito.

TOMISLAV OBROVAC

Slovenska javnost zahteva ukrepe

15. marca 2019 je več kot 10.000 mladih v Sloveniji zapustilo šolske klopi in odšlo na ulice zahtevati odločne podnebne ukrepe od vlade Marjana Šarca, v preteklem mesecu pa se je oblikovala široka civilna pobuda podnebnakriza.si, v okviru katere je 146 organizacij in več kot 5000 posameznikov podprlo nujni poziv slovenski vladi, da podnebne spremembe pripozna kot nacionalno krizo in začne primerno ukrepati. Pozivu so se pridružile tako različne skupine kot Planinska zveza Slovenije, Združenje

slovenskih poklicnih gasilcev, Olimpijski komite Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Zveza društev upokojencev Slovenije in drugi, so še sporočili v Greenpeace Slovenija.

Kako bomo hladili tropsko Ljubljano – in kako to delajo v drugih mestih

Čas branja: 15 min

0

01.08.2019 21:00 Dopolnjeno: 01.08.2019 22:00

Švicarji naši prestolnici napovedujejo najbolj dramatičen dvig temperature med vsemi mesti na svetu, do srede stoletja naj bi se segrela za osem stopinj v primerjavi s 50 leti prej, in to ob predpostavki, da bo svet stopil na zavoro pri novih izpustih ogljikovega dioksida. Slovenski ARSO sicer napoveduje dvig temperature največ za tri stopinje, a tudi to je veliko. Kaj bomo ukrenili, da bo življenje znosno?

ANDREJA LONČAR

Več iz teme:

- Ljubljana >
- okolje >
- gradbeništvo >**
- Agencija Republike... >
- Nacionalni inštitut za... >
- Arso >
- Luka Javornik >
- Jože Suhadolnik >
- Društvo krajinskih... >
- Evropska unija >

Preberite tudi

- Zakaj ni lepo, da bom imela klimo**

Svet je julija pretresla študija inštituta za raziskave s področja varstva okolja in podnebja Crowther Lab iz Züricha s simulacijami gibanja temperature v 520 svetovnih mestih do leta 2050. Napovedi so apokaliptične: v treh četrtinah svetovnih mest se bo podnebje korenito spremenilo, v petini bodo podnebne razmere take, kakršnih danes ne poznajo še nikjer na svetu. In za povrh avtorji analize trdijo, da so simulacije upoštevale optimistični scenarij izpustov ogljikovega dioksida v prihodnje.

Najbolj od vseh svetovnih mest pa naj bi se segrela – Ljubljana. Temperaturno povprečje v najtoplejšem mesecu juliju naj bi se glede na povprečje obdobja od leta 1970 do leta 2000 dvignilo kar za osem stopinj Celzija. **Agencija RS za okolje**(ARSO) sicer tem napovedim ugovarja. Po njihovem izračunu se bo temperatura po najslabšem možnem scenariju povzpela za tri stopinje Celzija (daljša razlaga v okviru), po najboljšem pa za 1,5 stopinje. A tudi to v pol stoletja ni malo.

Povprečna temperatura v Ljubljani se je v dveh desetletjih dvignila za okoli

0,7 °C

ali za približno

0,35 °C

na desetletje.

Območje Ljubljane se je v zadnjih 60 letih na letni ravni ogrelo za okoli

2 °C.

Dejstvo je, da se mesto že segreva. Povprečna temperatura v Ljubljani se je v 60 letih dvignila za dve stopinji Celzija, med letoma 2000 in 2010 je imela slovenska prestolnica 23 tropskih noči (ko se ponoči ne shladi pod 20 stopinj), od 2011 do 2018 pa 53. Segrevajo se tudi druga svetovna mesta. Zadnjih pet let je bilo najtoplejših, kažejo podatki Svetovne meteorološke organizacije, ki napoveduje, da je to dolgoročen trend.

Vročina je lahko smrtonosna, neurja uničujejo premoženje

Med najbolj ogroženimi zaradi vročine so starejši, otroci, bolniki.

Analiza **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** (NIJZ) je leta 2015 pokazala, da je v vročinskih valovih umrlo 37 (ali sedem odstotkov) prebivalcev več, kot jih sicer umre v tem časovnem obdobju. Predlanskim povečanja smrtnosti sicer niso zaznali, Perčičeva z NIJZ meni, da verjetno zato, ker so postali prebivalci zaradi opozoril previdnejši. Med drugim so analize pokazale, da je v času vročinskih valov več obiskov internistične prve pomoči **UKC Ljubljana**.

Zaradi vročine zrak vsebuje tudi večjo količino vode, zato so pogostejša in močnejša tudi neurja, ki lahko prinesejo milijonske škode prebivalcem, državi, kmetijstvu in tudi gospodarstvu, pravijo na **Arso**. Količina letnih padavin se ne bo spremenila, a se bodo zgostile v manj dneh in bodo intenzivnejše.

Vročina poleg ljudi močno obremenjuje tudi infrastrukturo. Skrajen primer prihaja iz Avstralije. Januarja lani se je na avtocestnem odseku med Sydneyjem in Melbournom topil asfalt, zaradi povečanja rabe klimatskih naprav in pripomočkov za hlajenje pa je prišlo do izpadov električne energije.

Kako se branijo v mestih po svetu

Mnoga mesta so že sprejela akcijske načrte. Oblasti v New Yorku so na primer sofinancirale projekt, v okviru katerega so 530 tisoč kvadratnih metrov streh pobarvali z

belo barvo, ki ne vsrka toplote. V sodelovanju z neprofitno organizacijo New York Restoration project pa so med letoma 2007 in 2015 posadili milijon dreves.

Avstralski Melbourne namerava do leta 2040 povečati delež zelenih površin z 22 na 40 odstotkov. Posadijo tri tisoč dreves na leto, pri tem pa staro vegetacijo počasi menjajo z vrstami, ki so odpornejše proti vročini, na primer hrastom.

"Odločitve, da se zaradi 'razvoja' odstranjujejo velika drevesa ali močno omejijo drugi naravni sistemi, so še vedno prelahkotne", pravi krajinski arhitekt **Luka Javornik**. Foto: Jože Šuhadolnik

Na Dunaju se je v zadnjih štirih desetletjih povprečna letna temperatura dvignila za dve stopinji Celzija, lani so našteali 41 tropskih noči, ko temperatura ni upadla pod 20 stopinj Celzija. Za primerjavo, Ljubljana je tolikšen dvig povprečne temperature dosegla v šestih

desetletjih, lani je imela sedem tropskih noči. Da bi zmanjšali posledice vročine, so na Dunaju pred nedavnim napovedali, da bodo skupaj z državo vložili osem milijonov evrov v širitev zelenih površin, ki trenutno pomenijo dobro polovico površin mesta, hkrati pa bodo sofinancirali ozelenitev 150 fasad po mestu (te po njihovi oceni znižajo temperaturo okolice do 13 stopinj Celzija). Načrtujejo še zasaditev novih dreves, škropilnike, vodne igre, ureditev javnih plaž in povečanje števila pitnikov.

Dansko prestolnico København bodo posledice podnebnih sprememb zadele v obliki intenzivnih in pogostih padavin ter posledično poplav. V skladu s sprejeto strategijo mesta za prilagajanje podnebnim spremembam javne površine, na primer ceste in parke, načrtno in postopno spreminjajo v infrastrukturo, ki ali zadržuje ali odvaja padavinsko vodo.

V kitajskem mestu Gvijang so urbani arhitekti proučili lokalne vzorce vetra in oblikovali koridorje, ki omogočajo, da piha veter in je mesto karseda »zračno«. Koridorjem je prilagojeno načrtovanje zelenih površin in večje infrastrukture.

Tudi v Singapurju, kjer so lani s 27,9 stopinj Celzija povprečne temperature preživeli osmo najbolj vroče leto, stanovanjske bloke načrtujejo tako, da maksimizirajo vetrne tokove. V azijski žepni državi so že pred leti oblikovali multidisciplinarni inštitut Ohladiti Singapur, ki je oblikoval 86 ukrepov za hlajenje mesta. Ti vključujejo gradnjo parkirišč, ki »ujamejo« manj toplote, urbane kmetije (vegetacija hladi okolico), prilagajanje višine stavb tako, da je med njimi čim bolj hladno, senčenje kolesarskih stez, zračne pešpoti, promocijo električnih vozil, rabo pametnih senčil, ki spreminjajo barvo, obliko in prepustnost glede na temperaturo, vlago in svetlobo.

Slovinci še premalo ozaveščeni

Kako pa je v Sloveniji? Predsednik **Društva krajinskih arhitektov Slovenije**(DKAS) Luka Javornik meni, da se Slovenija v splošnem prepočasi loteva ukrepov na tem področju.

Na to, kot pravi, kaže zadnje poročilo **Evropske unije** o ciljih trajnostnega razvoja, v katerem je navedeno, da Slovenija nima pripravljenih priporočil za mesta niti celovitih dobrih praks.

»Odločevalci, splošna in strokovna javnost se premalo zavedajo, da na blaženje ali poslabšanje vplivov podnebnih sprememb lahko vpliva vsak na videz še tako nepomemben poseg,« meni sogovornik.

Mestna občina Ljubljana ima načrt

Zadnje poročilo EU o ciljih trajnostnega razvoja navaja, da Slovenija nima pripravljenih priporočil za mesta niti celovitih dobrih praks.

Na mestni občini Ljubljana (**MOL**) sicer pravijo, da se zavedajo problematike in da tudi ukrepajo. In navajajo:

- skrb za zadosten delež zelenih površin: po njihovih podatkih ima Ljubljana tri četrtine zelenih površin, ob tem postopno prenavljajo degradirana območja in jih ozelenjujejo, stanovalce spodbujajo k ozelenitvi balkonov in okenskih polic ter spodbujajo ozelenitve streh;
- drevesa: mestni komunalec **VO-KA Snaga** skrbi za skupno 50 tisoč mestnih dreves, lani so v sklopu vzdrževanja zasadili 582 novih. Dodatno je v šestih javnih sadovnjakih zasajenih 530 sadnih dreves;
- pri gradnji ali prenovi šol in vrtcev dodajajo zelene površine, pitnike na igriščih, sisteme hlajenja: »Kot najučinkovitejša obramba proti vročini se je izkazala namestitve žaluzij na zunanji strani oken. Kjer ti ukrepi ne zadoščajo, nameščamo klimatske naprave ali uredimo sistemsko prezračevanje in hlajenje.«;
- pitniki (trenutno jih je v mestu 37);

- bazeni in plaže: Ljubljančani se lahko hladijo v bazenih na Koleziji, Kodeljevem in **Iliriji**, lani so uredili dve novi plaži (ob **Savi** in v okviru ureditve nabrežja Muste);
- pogoji za investitorje: na območju zelenih klinov, ki mestu omogočajo dovod hladnejšega zraka (na primer Golovec, Rožnik s Tivolijem in druga zelena območja), je pozidava dodatno omejena oziroma mora investitor zagotoviti večji faktor zelenih površin. Na objektih s površino strehe več kot 600 kvadratnih metrov je treba urediti zeleno streho (razen če je z drugimi predpisi določeno drugače), pojasnjujejo na MOL.

Problematično središče Ljubljane

Krajinski arhitekt Luka Javornik kot pomemben dejavnik boja z naraščajočimi temperaturami v Ljubljani (in drugje) poudarja drevesa in zelene površine. Te so bistvene za zmanjševanje tako imenovanega učinka toplotnega otoka, ki nastane zaradi toplote s streh objektov ter asfaltnih površin, ki se hitro segrevajo in akumulirajo toploto. Kot primer navaja park **Tivoli**, kjer je povprečna letna temperatura za nekaj stopinj nižja kot v nekaj sto metrov oddaljenem središču mesta.

Medtem je ljubljansko mestno središče problematično zaradi razmeroma onesnaženega zraka, a tudi večje oddaljenosti zelenih površin od stanovanj. Še bolj se učinek toplotnega otoka kaže v razsežnih trgovskih, obrtnih ali industrijskih območjih, ki jih zaznamujejo ogromne hale in nepregledne površine asfalta, pravi sogovornik.

Profesorica **gradbeništva** Nataša Atanasova poudarja pomeni padavinskih in odpadnih voda pri spopadanju z vročino. Na sliki pilotna zelena stena, ki čisti sivo vodo (vodo iz prh) v hotelu Samba, Lloret de Mar, Španija. Prečiščena siva voda se uporablja za splakovanje stranišč v hotelu.

Pilotna zelena stena, ki čisti sivo vodo (voda iz tušev) v hotelu Samba, Lloret de Mar, Španija. Prečiščena siva voda se uporablja za splakovanje stranišč v hotelu. Tehnologijo je postavilo podjetje alchemia-nova GmbH iz Dunaja. Foto: Nataša Atanasova

V imenu razvoja odstranjujemo drevesa

Zavedajoč se pomena dreves in zelenih površin je sogovornik kritičen do odnosa mestnih oblasti in investitorjev. »Odločitve, da se zaradi 'razvoja' odstranjujejo velika drevesa ali močno omejijo drugi naravni sistemi, so še vedno prelahkotne in se odločevalci premalo zavedajo svojih daljnosežnih in dolgoročnih vplivov,« pravi Javornik.

Velika drevesa za svojo rast potrebujejo veliko prostora in časa. Zato je toliko pomembnejše usklajeno in celovito upravljanje in načrtovanje zelenih površin v mestu.

»Tudi na ravni vsake posamezne zasebne parcele,« poudarja sogovornik.

Hladi nas lahko tudi deževnica

Drugi izziv sogovornik vidi v upravljanju voda. »Trenutna ureditev odvajanja padavinskih voda, ko se voda s streh in parkirišč čim hitreje spelje v cevi pod zemljo, ni ustrezna. Zagotoviti je treba čim daljše zadrževanje vode na površju, kjer voda lahko izhlapi in ohlaja ozračje, potem pa počasi prenica v podtalje,« pravi.

V preteklosti smo ožali struge vodotokov, da bi pridobili površine za gradnjo, zdaj bi jih po njegovem morali spet razširiti v široke struge, bogate z obvodno vegetacijo. Ta območja bi lahko zadrževala presežke vode ob vse močnejših padavinah in hkrati ustvarjala oaze z zalogami hladnejšega zraka za mesto ter prostor za sprostitev meščanov.

"Poleg energetske učinkovitosti stavb je treba spodbujati tudi ustrezno ravnanje z vodo, saj voda omogoča gradnjo in vzdrževanje zelenih površin," opominja profesorica **gradbeništva Nataša Atanasova**. Foto: osebni arhiv

Graditi bi morali tako, da bi izkoristili padavinske in odpadne vode

Da v Sloveniji nasploh ne znamo izkoristiti potenciala vode, pravi tudi profesorica na ljubljanski fakulteti za **gradbeništvo** in geodezijo Nataša Atanasova, strokovnjakinja na področju vodarstva in okoljskega **gradbeništva**. Pri tem navaja primer zelenih streh in sten, ki povečajo energetske učinkovitost stavbe zaradi učinka hlajenja, izboljšajo urbano biodiverzitetu in dajejo prijeten videz. A če zelenje zalivamo z vodo iz pipe in povečamo njeno porabo, je to z vidika podnebnih sprememb celo škodljivo.

»Boljši pristop je, če jih zalivamo s padavinsko vodo, ki jo zadržimo ob presežku padavin in s tem zmanjšujemo tudi poplavno ogroženost. Možna pa je tudi uporaba odpadne gospodinjske vode, tam kjer imamo daljša sušna obdobja, na primer na Primorskem, saj je to stalni vodni vir in se lahko uporabi za namene, kjer ni zahtevana pitna voda.«

To zahteva inovativen pristop tako pri sami gradnji kot tudi pri inštalacijah (na primer ločevanje sive vode zahteva dvojno inštalacijo) ter seveda pri umestitvi takih objektov v prostor. »Medtem ko Slovenija premore nekaj trajnostno grajenih stavb (ki navadno omogočajo uporabo padavinske, ne pa tudi odpadne vode), še vedno manjka celosten pristop pri načrtovanju mest, ki bi narekoval čim manjšo porabo naravnih virov ter čim manj odpadkov,« meni.

Najbolj se učinek toplotnega otoka kaže v razsežnih trgovskih, obrtnih ali industrijskih območjih z velikimi halami in površinami asfalta.

Da bi lahko obrnili trend, je nujno celovitejše razmišljanje. Na gradbeni fakulteti že potekajo nekateri projekti in raziskave na področju vzdržnih mest, a je treba pospešiti

prenos znanja v prakso. Meni tudi, da je treba opredeliti standarde za področje vnovične rabe odpadne vode, ki jih v Sloveniji še ni. Potrebni so tudi novi/osveženi standardi gradnje predvsem na področju integracije vodne in zelene infrastrukture, ki bi upoštevali prilagajanje podnebnim spremembam.

»Kar pa se tiče padavinske vode, ki konča v kanalizacijskem sistemu, sama zakonodaja in tudi javna podjetja spodbujajo ukrepe zadrževanja te na mestu nastanka, saj tako razbremenijo že tako preobremenjen kanalizacijski sistem,« pravi sogovornica in dodaja, da o tej temi teče sodelovanje raziskovalcev s fakultete z ljubljanskim javnim podjetjem VO-KA Snaga.

V Sloveniji smo po mnenju sogovornice v zadnjih letih veliko pozornosti namenili izboljšanju energetske učinkovitosti objektov predvsem z obnovami stavb (na primer ukrepi zamenjave oken in izolacije) in gradnjo energijsko učinkovitih stavb (pasivne hiše, toplotne črpalke). Razlog, da je za ta segment več zanimanja, je v tem, pravi, da »ima energija dovolj visoko ceno, da se tovrstno vlaganje izplača«. Nujno pa je k temu treba dodati ustrezno ravnanje z vodo, saj je voda tista, ki omogoča gradnjo in vzdrževanje zelenih površin.

AGENCIJA ZA OKOLJE UGOVARJA

Ljubljanska juha ne bo tako vroča

Na Agenciji RS za okolje (ARSO) so lani objavili prvo oceno podnebnih sprememb v Sloveniji do konca tega stoletja, v kateri so uporabili isti model izračuna temperatur kot Švicarji.

Pokazal je, da se bodo julijske temperature v Ljubljani do leta 2050 glede na povprečje obdobja od leta 1970 do leta 2000 (za primerjavo vedno

vzamejo povprečje treh desetletij, s čimer minimizirajo vpliv spremenljivosti vremena) dvignile od 1,5 do tri stopinje Celzija. To pa je precej manj od osmih stopinj, kolikor so izračunali Švicarji. Crowther Lab, pravijo na ARSO, je vzel napačne vhodne podatke. Za povprečje dnevne najvišje temperature julija v obdobju 1970–2000 navajajo vrednost 23,6 stopinje Celzija, za povprečno letno temperaturo pa vrednost 9,8 stopinje Celzija. Pravi (izmerjeni) vrednosti za to obdobje sta 26,5 in 10,2 stopinje Celzija.

ARSO tudi dvomi o tako velikih razlikah med bližnjimi mesti z enakim podnebjem. Medtem ko je razlika v spremembi temperature najtoplejšega meseca med Zagrebom in Ljubljano primerljiva (7,3 stopinje Celzija Zagreb, 8,0 stopinje Celzija Ljubljana), je dvig povprečne letne temperature za Zagreb 2,3 stopinje Celzija, za Ljubljano pa 3,5 stopinje Celzija, kar je po mnenju ARSO prevelika razlika.

V raziskavi omenjajo podnebje v mestih do leta 2050 (angl. by 2050), včasih pa leta 2050 (angl. in 2050), pri čemer – tako ARSO – ni povsem jasno, na katero obdobje pri tem mislijo in kako so ocene dobili.

Za podnebne projekcije so uporabili povprečje rezultatov treh globalnih podnebnih modelov. »Stevilo modelov je majhno, poleg tega pa so uporabili modele, ki vsaj nad našim ozemljem dajejo zelo visoko temperaturo. Za vsaj en model so ugotovili, da njegove vrednosti ne ustrezajo dejanskemu stanju,« pravijo na ARSO.

V raziskavi so za opis podnebja mest uporabili samo temperaturne in padavinske podatke ter kazalnike. Niso upoštevali sončnega obsevanja niti vetra.

APOKALIPSA ZDAJ

Kako se letos z vročino spopada Pariz

Oblasti v Parizu, ki se je v drugi polovici julija segrel do skoraj 43 stopinj Celzija in s tem podrł vročinski rekord, so aktivirale načrt zaščite in reševanja za primer vročinskih valov. Vzpostavili so tako imenovane hladne sobe, 50 prostorov v stavbah v državni lasti, ki so opremljeni s klimatskimi napravami in kjer se lahko ljudje v najbolj vročem delu dneva (med drugo in šesto uro popoldne) ohladijo. Napotke o najbližji hladni sobi prebivalci dobijo na posebni telefonski številki, za starejše na prošnjo organizirajo tudi prevoz do teh lokacij.

Na nekaterih najbolj obljudenih lokacijah po mestu so vzpostavili »otoke svežine«, kjer so klopi v senci ter vodne inštalacije, iz katerih prši voda. Skupaj 18 parkov po mestu je v najbolj vročih dneh odprtih 24 ur na dan. Aplikacija *Extrema Paris* pa posreduje podatke o 922 hladnih, senčnih lokacijah z brezplačno vodo.

Pariške oblasti šolam in vrtcem delijo ventilatorje in platnene strehe, brezdomcem pa so s pomočjo lokalnih prostovoljcev razdelile pet tisoč steklenic vode. Eno od največjih zavetišč je v času

vročinskega vala odprto 24 ur na dan in ponuja prhe za 400 ljudi na dan.

REŠEVANJE SVETA

Kaj delajo mesta, da bi ustavila globalno segrevanje

Medtem ko se mesta po eni strani prilagajajo segrevanju, ki je že neizogibno, se po drugi strani nekatera trudijo prispevati k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov.

Köbenhavn hoče biti ogljično nevtralno mesto

Köbenhavn je eno najbolj ambicioznih mest na področju boja proti podnebnim spremembam. Postavilo si je cilj postati ogljično nevtralno mesto (to pomeni, da z ušvarjenim ogljičnim odtisom ne poruši ravnotežja v okolju). Eden največjih projektov je sežigalnica Amager Bakke, odprta v letu 2017, ki je delno nadomestila bližnjo sežigalnico na premog (to prenavljajo, po novem bo delovala na lesno biomaso). Seststo milijonov evrov vredna nova naprava odpadke pretvori v električno energijo, vročo odpadno vodo pa porablja za ogrevanje stavb v mestu. Njena zmogljivost je 400 tisoč ton odpadkov na leto, naprava pa zmanjšuje izpuste žvepla za 99,5 odstotka. Stavba je hkrati tudi turistična zanimivost, saj ima na strehi smučišče in druge rekreacijske površine. Mesto je ob odprtju načrtovalo, da bo pritegnila 300 tisoč obiskovalcev na leto.

Mesto hkrati za električno energijo izkorišča sonce in veter. Do leta 2025 želijo imeti 360 vetrnih elektrarn. Posebnost je sistem daljinskega ohlajanja z morskno vodo, ki ga že leta uporabljajo v delu mesta (tudi za nekaj tisoč hotelskih sob).

Ukrepe sprejemajo tudi pri porabi energije. Pregovorno kolesarsko mesto (ima 375 kilometrov kolesarskih prog in drugo infrastrukturo, na primer kolesarske parkirne hiše) odlikuje tudi zanesljiv javni

prevoz, je oktobra lani poročala tiskovna agencija **Reuters**. Vodja področja za podnebne razmere Jørgen Abildgaard sicer pravi, da je promet še vedno problem, saj ima skoraj vsak prebivalec v lasti avtomobil, mesto pa oskrbujejo s tovornjaki. København si zdaj prizadeva za prepoved starejših dizelskih vozil v mestnem jedru, kar so nekatera evropska mesta že uveljavila.

Kot je poročal Reuters, pa mesto obljublja, da vse te naložbe, ki naj bi do leta 2025 stale še 360 milijonov evrov, ne bodo povišale stroškov prebivalcev za energijo. Obljublja, da bo par, ki živi v stanovanju, če jim uspe doseči cilje, letno prihranil dobrih 500 evrov zaradi manjše porabe energije.

Dunaj zmanjšuje število parkirnih mest, vožnja v centru je plačljiva

Na Dunaju imajo celo mestno ministrstvo za varstvo podnebja. Trenutno ga vodi **Birgit Hebein**, ki pravi, da želijo postati vodilno mesto v boju proti

podnebnim spremembam. Hebeinova pravi, da je njihov zgled norveška prestolnica Oslo. Ta namerava izpuste ogljikovega dioksida do leta 2030 zmanjšati za 95 odstotkov glede na leto 1990. Na Dunaju želijo do leta 2050 izničiti izpuste ogljikovega dioksida na področju mobilnosti s krepitvijo javnega prometa in izposoje, spodbujanjem kolesarjenja, opuščanjem motorjev z notranjim izgorevanjem. Skoraj polovica novih avtomobilov je že električna, je pred nedavnim poročal nemški **Deutsche Welle**, tramvaj, električne avtobuse, trajekte poganjajo obnovljivi viri energije. Uvedli so tudi takso za vožnjo po središču mesta, pravi Hebeinova. Ob tem so zmanjšali število parkirnih mest in zgradili dodatne kolesarske poti.

V mrzlih zimah stavbe ogreva daljinsko ogrevanje iz sežigalnice odpadkov. V novogradnjah bodo prepovedali ogrevanje z nafto in plinom.

Gradec zmanjšuje vožnjo z osebnimi avtomobili

Krajinski arhitekt Luka Javornik kot najbližji zgled navaja primer avstrijskega Gradca. Ta je leta 2013 sprejel strategijo urbanega razvoja za obdobje 15 let. Med drugim predvideva koncept pametnega mesta s spodbujanjem električne mobilnosti in javnega prometa, medtem ko želijo delež motoriziranega osebne prometa s 47 odstotkov v času pisanja strategije zmanjšati na 37 odstotkov do leta 2021. Na področju urbanega razvoja mesto daje prednost naložbam znotraj meja mesta pred širitvijo

pozidanih površin z namenom, da obdrži zelene površine in parke.

V Stockholmu iz urina pridelujejo gnojilo

Profesorica Atanasova omenja še zanimiv dolgoletni projekt ločevanja urina v Stockholmu na Švedskem.»Na prvi pogled se morda to ne zdi povezano s podnebnimi spremembami, a če bolje razmislimo, ločevanje urina omogoča izjemno dober izkoristek hranil iz odpadne vode. S tem pridobimo koristno gnojilo in se hkrati znebimo odpadka, za čiščenje katerega bi sicer potrebovali veliko energije,« pravi sogovornica.

Prvi pilotni projekt v Stockholmu je bil postavljen že leta 1997 in zbira urin iz 130 gospodinjstev v treh naseljih. Zbrani urin se uporablja namesto umetnih gnojil v kmetijstvu, še pravi.

Upad povpraševanja, manj naročil - stanje v evrskih predelovalni industriji najslabše v zadnjih šestih letih

Čas branja: 6 min

1

01.08.2019 11:50 Dopolnjeno: 01.08.2019 15:22

Evrška predelovalna podjetja so julija poročala, da zaznavajo vse šibkejšo domače in zunanje povpraševanje, posledično pa so se prvič v zadnjih treh letih odločala, da za kupce aktivno tekmujejo z zniževanjem cen, da bi zajezila slabljenje prodaje, v nekaterih podjetjih pa že zmanjšujejo število zaposlenih

ALBINA KENDA

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[PMI >](#)[IHS Markit >](#)[Chris Williamson >](#)[Phil Smith >](#)[Evropska centralna banka >](#)[Mario Draghi >](#)[Rob Dobson >](#)

Preberite tudi

- **Indeks PMI: stanje v nemški predelovalni industriji najslabše v zadnjih sedmih letih**

Stanje v evrski predelovalni industriji se je julija še poslabšalo. Res so končni anketni podatki o vrednosti indeksa nabavnih menedžerjev **PMI** za evrsko območje pokazali rahlo višjo vrednost (46,5 točke) od sprva ocenjene (46,4 točke), a iz družbe **IHS Markit** sporočajo, da julija vrednost indeksa za evrsko območje kaže najslabše stanje v zadnjih šestih letih. Spomnimo, da vsaka vrednost pod 50 točkami razkriva krčenje aktivnosti.

"Kazalniki, na podlagi katerih se izračunava skupna vrednost kazalnika PMI, so videti kot morje rdečih luči, ki opozarjajo na vse šibkejšo zdravje predelovalnih podjetij na območju. Julija so podjetja zaznala najmočnejše krčenje proizvodnih aktivnosti in zaposlenosti v zadnjih šestih letih, močno pa se zmanjšujejo tudi naročila," je pokomentiral glavni ekonomist pri družbi **Chris Williamson**.

Evrsko območje: obseg predelovalnih aktivnosti se pospešeno krči

Končna vrednost indeksa nabavnih menedžerjev PMI za celotno evrsko območje, ki so jo pri družbi IHS Markit izračunali na reprezentativnem vzorcu tri tisoč predelovalnih podjetij, je dosegla 46,5 točke. V primerjavi s prvo oceno (to izračunajo, kopregledajo

okoli 85 do 90 odstotkov anketnih odgovorov podjetij) je bila končna ocena malenkost izboljšana, za 0,1 točke. Ni pa mogoče zanižati pred poudarki, s katero so pri družbi IHS Markit pospremili končno vrednost julijskega indeksa PMI za predelovalna podjetja na evrskem območju:

- **V predelovalnih podjetjih zaznavajo najhitrejšo krčenje aktivnosti od konca leta 2012.**
- O krčenju aktivnosti iz evrskih predelovalnih podjetij sicer poročajo **že šest mesecev zapored**, potem ko se je pod mejo 50 točk (ki pomeni ločnico med rastjo in krčenjem) indeks prvič spustil februarja letos - takrat je dosegel vrednost 49,3 točke.
- **Izrazito krčenje je zaznati tako pri proizvodnih aktivnosti kot pri obsegu novih naročil**, ob tem so v industriji zaznali tudi najslabše razpoloženje v zadnjih šestih letih, navajajo pri IHS Markit.
- Stanje **ni enako zahtevno v vseh segmentih**: rast aktivnosti še vedno zaznavajo proizvajalci izdelkov za široko porabo. Po drugi strani pa je bilo izrazito zahtevno stanje v podjetjih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo vmesnih proizvodov in investicijskega blaga (opreme, strojev), saj je bilo julijsko krčenje največje po novembru 2012.
- **Najšibkejši člen je bila tudi julija Nemčija**, kjer se je julija stanje v predelovalnih dejavnosti poslabšalo **najbolj v zadnjih sedmih letih**. V Avstriji je stanje prav tako zahtevno, vrednost indeksa PMI za avstrijsko predelovalno industrijo je julija dosegla najnižjo vrednost v zadnjih petih letih. Vendar, opozarjajo pri IHS Markit, pa razmere niso šibke le v Nemčiji, pač pa tudi širše - navajajo Francijo, Španijo, Avstrijo ... Izmed opazovanih držav so rast proizvodnih aktivnosti zaznali zgolj v Grčiji in na Nizozemskem.
- K upadu aktivnosti v predelovalnih dejavnosti na evrskem območju je močno prispevalo **zmanjšanje novih naročil**.
- Nezmanjšane napetosti v svetovni trgovini, nadaljnje težave v avtomobilski industriji ter politična negotovost še naprej **negativno vplivajo na povpraševanje - tako domače kot zunanje**.
- Posledično so evrska predelovalna podjetja poročala o **šibkejših izvoznih aktivnosti**, pri čemer so v nemških predelovalnih podjetjih zaznali največje

poslabšanje izvoznih aktivnosti v zadnjih desetih letih.

- **Manj nakupnih aktivnosti** je po poročanju anketiranih podjetij povzročilo presežno ponudbo nekaterih surovin.
- Ob slabšem povpraševanju so predelovalna podjetja na evrskem območju poročala, da so se prvič v zadnjih treh letih odločala, **da za kupce aktivno tekmujejo z zniževanjem cen**, da bi tako skušala zajeziti šibkješe prodajne aktivnosti.
- Kot navajajo pri IHS Markit, se je **zaposlenost v predelovalnih dejavnostih na evrskem območju julija zmanjšala**, in sicer prav tako najbolj v zadnjih šestih letih. K temu niso pripomogle zgolj trenutne šibkejše razmere, pač pa tudi zaskrbljenost podjetij o poslovanju v prihodnje. Podjetja skrbi, kako bodo na njihovo poslovanje vplivali zaostritev trgovinskih napetosti v svetu, brexit ter šibkejša domača gospodarska rast in rast na tujem, ob čemer menijo, da lahko denarna politika k ublažitvi teh razmer pripomore bolj malo.

Nemčija: zaradi manjšega povpraševanja vse hujši boj med dobavitelji

Julija je bila Nemčija spet najšibkejši člen v naboru evrskih držav, v katerih pri IHS Markit vsak mesec sproti preverjajo utrip v njihovem gospodarstvu. V predelovalni industriji so v Nemčiji julija zaznali celo največje poslabšanje razmer v zadnjih sedmih letih.

"Krepka rast aktivnosti, ki smo ji bili priča na začetku lanskega leta, se zdaj zdi le še oddajen spomin. V zadnjem letu in pol so se trgovinske napestosti, brexitovska saga, negotovost v avtomobilski industriji in upočasnjevanje kitajskega gospodarstva izkazali za strupeno kombinacijo za predelovalna podjetja povsod po svetu, še zlasti pa za predelovalna podjetja v Nemčiji. Upad izvoznih naročil v juliju je bil takšen, kot ga nismo videli že deset let, in kaže na to, kako močno so zadnje gloablne težave vplivale na razmere v Nemčiji," je končne rezultate juliske ankete med nemškimi predelovalnimi podjetji pokomentiral **Phil Smith**, ki pri IHS Markit spremlja anketo v Nemčiji.

Poglejmo glavne poudarke, na katere so opozorili pri IHS Markit, kjer so julija izvedli anketo med okoli 400 nemškimi predelovalnimi podjetji:

- Iz odgovorov nemških predelovalnih podjetij izhaja, da je bilo **julija stanje v nemški predelovalni industriji najslabše v zadnjih sedmih letih**.
- K temu je pripomoglo tudi **zmanjšanje novih izvoznih naročil**, ki je bilo najbolj izrazito po letu 2009, sicer pa je bilo zaznati tudi splošno zmanjšanje vseh naročil.
- K upadu novih naročil, tako domačih kot izvoznih, je prispevalo **manjše povpraševanje**, delno tudi na račun nakupnega odlašanja podjetij.
- **Krčenje aktivnosti je bilo v juliju zaznati v podjetjih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo vmesnih izdelkov in pa s proizvodnjo opreme in strojev**, torej investicijskega blaga. Po drugi strani pa so **v podjetjih za proizvodnjo izdelkov za široko porabo zaznavali rast aktivnosti**.
- V anketi je kar nekaj podjetij kot izziv izpostavilo **manjšo prodajo na Kitajsko** in pa **usihanje v avtomobilski industriji**.
- Zaradi vse zahtevnejših razmer se je kar nekaj predelovalnih podjetij odločilo **zmanjšati število zaposlenih**, pri čemer se je število zaposlenih v nemških predelovalnih podjetjih zmanjšalo že peti mesec zapored.
- **Prvič po avgustu 2016 so nemška predelovalna podjetja znižala industrijske prodajne cene**, saj je zaradi manjšega povpraševanja po materialih in delih prišlo do presežne ponudbe, posledično pa med dobavitelji do večje konkurence.

V predelovalno industrijo gledajo tudi pri ECB

O šibkih razmerah v evrski predelovalni industriji je spregovoril tudi predsednik ECB **Mario Draghi** na tiskovni konferenci po junijskem obrestnem zasedanju sveta ECB. Kot je izpostavil, je v splošnem na evrskem območju zaznati odpornost v storitvenih panogah in **gradbeništvu**, hkrati pa se razmere in obeti vse bolj slabšajo v predelovalnih panogah. Vse bolj se slabšajo tudi v tistih državah, kjer je predelovalna industrija zelo pomembna, zaradi narave vrednostnih verig pa se ti učinki razlivajo po evrskem območju, zato jih je treba upoštevati. In zdi se, da jih je ECB upoštevala,

čepprav je njen osnovni mandat ohranjanje cenovne stabilnosti, saj je **ECB na junijskem zasedanju pripravila teren za skorajšnjo uvedbo vrste dodatnih spodbujevalnih ukrepov.**

Britanska industrija v najslabši kondiciji v šestih letih in pol

"Julij je razkril, da se britanska predelovalna industrija duši v primežu svetovnega gospodarskega upočasnjevanja, politične negotovosti in ob dejstvu, da so podjetja počasi nehala pospešeno kopičiti zaloge, kar je počela zlasti intenzivno pred 29. marcem 2019, ki je dolgo časa veljal za uradni datum za brexit, torej britanski izstop iz EU," je julijska razmere v britanski industriji pokomentiral Rob Dobson iz IHS Markit. Indeks PMI za britansko predelovalno industrijo je julija že drugi mesec zapored znašal 48 točk. Spomnimo, vse vrednosti pod 50 točkami zaznamujejo krčenje aktivnosti.

Pri IHS Markit so navedli, da se je julija obseg proizvodnih aktivnosti na Otoku skrčil najbolj v zadnjih sedmih letih, saj so kupci naročila za britansko blago bodisi odložili bodisi preklicali, nekateri pa naročila preusmerili drugam, tako da so se naročila skrčila.

Več iz teme:

[PMI >](#)

[IHS Markit >](#)

[Chris Williamson >](#)

[Phil Smith >](#)

[Evropska centralna banka >](#)

[Mario Draghi >](#)

[Rob Dobson >](#)

KOMENTAR

Luksemburg financira digitalno prekvalifikacijo zaposlenih

Čas branja: 2 min

0

01.08.2019 21:00

NINA MAZGAN

Več iz teme:

[komentar >](#)[Luksemburg >](#)[ikt >](#)[Nicolas Schmit >](#)[Google >](#)[Organizacija za... >](#)[Evropska unija >](#)[PriceWaterhouseCoopers >](#)[McKinsey >](#)

Tehnološki razvoj bo v prihodnosti zahteval drugačne veščine, kot jih imajo današnji zaposleni. To ni težava le za tiste, ki utegnejo zaradi tega izgubiti službo, temveč tudi za podjetja, za katera bi odpuščanje delavcev in novo zaposlovanje kvalificiranih ljudi pomenili visok strošek. Luksemburg želi obojim priskočiti na pomoč s projektom javno-zasebnega partnerstva, usmerjenega v prekvalificiranje delovne sile.

Luksemburgu primanjkuje predvsem strokovnjakov za informacijsko-komunikacijske tehnologije. Kar 65 odstotkov podjetij poroča, da je težko najti kader za tovrstna delovna mesta, digitalni strokovnjak pa je najpogostejši profil, objavljen med prostimi mesti na nacionalni agenciji za zaposlovanje, takoj za finančnimi strokovnjaki. Luksemburg

navaja, da je prostih kar okoli deset tisoč delovnih mest, za katera podjetja ne najdejo ustrezno izobraženega kadra.

Podjetja pa se ne morejo uspešno digitalizirati, če jim primanjkuje usposobljenega kadra, zato je ministrstvo za delo, zaposlovanje ter socialno in solidarnostno gospodarstvo začelo 12 milijonov vreden pilotni program za podporo digitalne preobrazbe. Gre za tako imenovani luksemburški most za digitalne veščine, v okviru katerega si prizadevajo predvideti vpliv tehnološkega razvoja na potrebe po znanjih na delovnih mestih v prihodnosti.

Programi izobraževanja za zaposlene v podjetjih

Do zdaj je ta pilotni projekt podprl 16 vlog za skupno 535 zaposlenih, katerih delovna mesta se bodo po

vsej verjetnosti spremenila ali pa celo izginila kot posledica digitalne preobrazbe.

Program ponuja zaposlenim priložnost, da pridobijo nova znanja, pri čemer jih bodo usposabljali za to specializirani svetovalci. V praksi to pomeni, da bodo podjetja identificirala svoje potrebe v prihodnosti, kar bo v veliko primerih zagotovo povezano z digitalno preobrazbo. Nato bodo podjetja med svojimi zaposlenimi izbrala tiste, ki bi jih lahko prekvalificirala in usposobila s pomočjo lokalnih svetovalcev v okviru 12-dnevnega izobraževanja. Sektorji, ki bodo s tem usposabljanjem izboljšali svoje znanje, so trenutno: obrt, industrija, bančništvo, **gradbeništvo**, strokovne storitve, logistika in zavarovalništvo. Glavni predmeti izobraževanja pa morajo zajemati vsaj naslednje teme: varnost v IT, zaščita osebnih podatkov, programiranje, internet stvari, avtomatizacija, »big data«, uporaba družbenih omrežij in mobilnih tehnologij ter tudi komunikacijske veščine in veščine reševanja kompleksnih težav. Ponudnike izobraževalnih storitev bo ministrstvo izbralo na podlagi javnega razpisa.

Priznanje za »digitalno pionirstvo«

Ob tej priložnosti je minister za delo, zaposlovanje ter socialno in solidarnostno gospodarstvo **Nicolas Schmit** izjavil: »Novost pobude je v tem, da se preventivno borujemo proti brezposelnosti, saj zaposlenim omogočamo pridobivanje kompetenc, ki jih potrebujejo, da se odzovejo na preobrazbo trga dela.« Ta pilotni program je pritegnil prijave iz bančnega in zavarovalniškega sektorja, logistike in trgovine ter do zdaj podprl 16 vlog za skupno 535 zaposlenih, katerih delovna mesta se bodo po vsej verjetnosti spremenila ali pa celo izginila kot posledica digitalne preobrazbe. Financial Times, **Google** in vodilni evropski oblikovalci politik pa so projekt priznali tudi kot enega od 100 digitalnih pionirjev v Evropi.

Zaradi avtomatizacije ogrožena tretjina delovnih mest

Kakšni bodo rezultati, bo pokazal čas, a dejstvo je, da je digitalna preobrazba na pohodu, delovna mesta prihodnosti pa bodo drugačna, zato je preventivno ukrepanje vsekakor

pomembno. Po poročilu **OECD** je namreč kar 30 odstotkov vseh trenutnih delovnih mest v članicah **Evropske unije** ogroženih zaradi procesov avtomatizacije. Številna poročila velikih svetovalnih hiš, kot sta **PwC** in **McKinsey**, pa v svojih ugotovitvah zaposljivost povezujejo s fleksibilnimi tehnološkimi veščinami, mehкими veščinami, kot sta inovativnost in kreativnost, ter veščinami kompleksnega reševanja težav. Bodo takšna usposabljanja rešila vsaj nekaj delovnih mest in podjetjem omogočila mehkejši prehod v novo tehnološko dobo?

Nina Mazgan je ekonomistka, ki živi in dela v Luksemburgu.

Stanovalci nasprotujejo gradnji novega bloka

Na mestu, kjer je desetletja stala stavba, v kateri je bila trgovina, želi novi lastnik graditi večstanovanjski objekt. Stanovalci okoliških blokov, ki se že dolgo soočajo z velikim pomanjkanjem parkirnih mest, ostro nasprotujejo dodatni koncentraciji poselitve.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Prejšnji teden so na Gradnikovi ulici v Radovljici podrli stavbo, v kateri je desetletja delovala Mercatorjeva trgovina Volčji hrib, kasneje nekaj časa igralnica, nato založba, v zadnjih letih pa je bilo poslopje že nekaj časa prazno in zapuščeno.

Investitor namerava na izpraznjenem prostoru tik ob stanovanjskih blokih zgraditi trinadstropni objekt s petnajst do sedemnajst stanovanji, okoliške prebivalce pa skrbi, da bo to negativno vplivalo na njihovo kvaliteto bivanja. Območje je namreč že sedaj zelo gosto poseljeno, stanovalci pa se konstantno soočajo s prometnimi zagatami, predvsem zaradi velikega pomanjkanja parkirišč.

Celotno območje Gradnikove ceste je prometno preobremenjeno, največji problem so seveda parkirna mesta, ki ne zadoščajo za normalno parkiranje za vse stanovalce in najemnike na Gradnikovi cesti, opozarjajo stanovalci, ki so na razmere opozorili tudi župana Cirila Globočnika in upravno enoto, kjer so izrazili željo, da kot stranka v postopku sodelujejo pri izdaji gradbenega dovoljenja. »Po naših podatkih investitor še nima izdanega gradbenega dovoljenja za gradnjo objekta. V pismu smo zaprosili odgovorne, da v postopku izdaje upoštevajo mnenje stanovalcev Gradnikove ceste ter probleme, s katerimi se dnevno srečujemo,« pojasnjujejo. »Omenjeno rušenje je povzročilo dodatno prostorsko stisko s

parkirnimi prostori, saj so ogradili dobršen del okolice, kjer običajno stanovalci Gradnikove ceste parkiramo svoja vozila,« še poudarjajo.

Kot v odgovoru stanovalcem pojasnjujejo na občini, je zemljišče, na katerem bo investitor zgradil objekt, opredeljeno kot površina, na kateri je dovoljena dejavnost tudi bivanje. Navajajo, da prostorski red občine določa, da morata biti pri večstanovanjskih stavbah določeni minimalno dve parkirni mesti na stanovanje plus dodatno parkirno mesto na deset stanovanj, kar je investitor, kot je razvidno iz dokumentacije, s katero na občini razpolagajo, pri izdelavi projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja tudi upošteval. Potreb-

no število mest bo zagotovil na lastnem zemljišču, in sicer v kletni etaži in ob objektu, ter na parkirna mesta zunanaj **gradbene parcele** ne bo posegal. Prav tako se odmik novega objekta od večstanovanjskega objekta Gradnikove 91 po projektu bistveno poveča in bo znašal več kot 18 metrov.

»Zemljišče ni v lasti Občine Radovljica, zato občina žal ne more vplivati na dejavnost v novem objektu, ki pa vsekakor mora biti v skladu z dejavnostmi, ki jih za to območje predvideva prostorski red. Izdaja gradbenega dovoljenja je sicer v pristojnosti upravne enote, predvidevamo pa, da se vaši bivalni pogoji ne bodo poslabšali,« še pojasnjujejo na občini.

Staro stavbo, v kateri je bila pred leti trgovina, v zadnjem obdobju pa založba, so prejšnji teden podrli. Stanovalci sosednjih blokov opozarjajo, da so zaradi gradbišča ostali brez parkirišč, ki jih na območju zelo primanjkuje, ob rušenju stavbe pa so bili izpostavljeni velikemu hrupu in oblakom prahu, pred katerim jih izvajalec ni zaščitil. / Foto: Tina Dokl

Ugodni krediti za podjetja in kmetijstvo

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – V okviru kreditne sheme, v katero svoja finančna sredstva združujejo občine Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri ter Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka, je odprt javni razpis za dolgoročne in kratkoročne kredite, ki se

dodeljujejo podjetjem in dopolnilnim dejavnostim na kmetijah iz teh občin.

Dolgoročni krediti se v okviru javnega razpisa dodeljujejo za obdobje do deset let, po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 2 odstotka. Podjetja in kmetije jih lahko pridobijo za: nakup stavbnega zemljišča in njegovo komunalno

opremo, nakup, **graditev** in adaptacijo poslovnih prostorov ter nakup opreme in kmetijske mehanizacije. Posamezen prosilec lahko v koledarskem letu pridobi največ sto tisoč evrov dolgoročnega kredita.

Prav tako so v okviru kreditne sheme na voljo sredstva za kratkoročne kredite. Kratkoročni krediti

so namenjeni financiranju tekočega poslovanja. Do vrednosti petdeset tisoč evrov jih lahko za obdobje do enega leta pridobijo po obrestni meri 2 odstotka nominalno. Za podrobnejše informacije se lahko zainteresirani obrnejo na Razvojno agencijo Sora, Poljanska cesta 2, Škofja Loka (tel. št. 04 50 60 220).

150 let evangeličanske cerkve v Trubarjevi ulici v Mariboru

Tudi ali predvsem zaradi Prekmurcev v Mariboru

Skupaj z župniščem je edinstven kulturni spomenik v tem delu Slovenije – Evangeličanske cerkve v Mariboru se je med ljudmi prijel tudi naziv Trubarjeva na Trubarjevi

Prav 1. avgusta evangeličanska cerkev na naslovu Trubarjeva ulica 1 v Mariboru praznuje 150 let. Doslej se je odvijalo nekaj koncertov, še več jih bo do konca leta. Osrednji dogodek bo oktobra, ko se bomo jubileja spomnili tudi na osrednji proslavi v počastitev dneva reformacije v Mestni občini Maribor.

Ob tem visokem jubileju evangeličanske cerkve v Mariboru je prav, da omenimo tudi prekmurske evangeličane, ki so še posebej med industrijskim razcvetom mesta tu našli delo, si ustvarili dom in ostali zvesti svoji veri.

Prav njim gre med drugim zahvala, da Kristusove cerkve v Trubarjevi ulici niso porušili in da se je v tej hiši molitve božja beseda oznanjala tudi v težkih časih po drugi svetovni vojni, ko biti kristjan, še posebej pa evangeličan v Mariboru, ni bilo niti enostavno niti zaželeno.

Beremo lahko, da je gradnja cerkve potekala dokaj hitro, saj je minilo od položitve temeljnega kamna do slovesne blagoslovitve Kristusove cerkve 1. avgusta 1869 zgolj leto dni. Cerkev stoji na zemljišču, ki je nekoč pripadalo grofu Heinrichu Brandišu in mejilo na mariborsko obzidje. Klobučar Heinrich Jalas (1808–1872), priseljenec iz Mecklenburga in goreč evangeličan, je na lastno pobudo prepričal svoje verske kolege, da so leta 1860 zbrali potreben znesek in odku-

pili **gradbeno parcelo** na Luther Gasse (današnji Trubarjevi ulici 1), da bi v bližnji prihodnosti tu zgradili lastno cerkev. Dobro leto dni po položitvi temeljnega kamna, sredi julija 1869, je bil zvonik že bogatejši za zvon, izdelala ga je zvonarna Ignaza Hilzerja iz Dunajskega Novega mesta in je nosil napis: Veri sem imenovan, kličem čez mesto in vas: Tu v svetišču bodo oznanjevanja čistega nauka večna tla. Številne donacije dobrodelnih evangeličanskih društev iz tujine so bile več kot dobrodošle, saj bi brez njih vse finančno breme, povezano z gradnjo Kristusove cerkve, ležalo na plečih mariborskih evangeličanov. Neki znesek so darovali tudi imenitneži, kot so pruski kralj Viljem I., hannovrski kralj Jurij V., tedanji in nekdanji mariborski župani Andreas Tappeiner, Josef Bancalari ter Matthaus Reiser, pivovar Franz Tscheligi in drugi (B. Zajšek, Tudi nam pripada Božje sonce - katalog k istoimenski razstavi, PAM 2012).

Seveda moram dodati, da se je reformacija v Mariboru uveljavila že mnogo prej, še pred sredino 16. stoletja. Z začetki reformacijskega gibanja se povezuje mariborska stolnica. »Leta 1572 se Maribor kot mesto prvič izpričano prišteje k augsburški veroizpovedi in od takrat dalje lahko za naslednjega četrto stoletja govorimo o evangeličanskem Mariboru. V letu 1589 je s polno paro zaživel evangeličanski center na Betnavi, kar

se je tudi v Mariboru izrazilo s povečano aktivnostjo tukajšnje občine augsburške veroizpovedi. Januarja leta 1600 so v Maribor prišli člani protireformacijske komisije z oboroženim spremstvom, s ciljem, da mariborske evangeličane spreobrbe nazaj v katoliško vero. Na betnavskem gradu so požgali oziroma porušili hišo predikanta, molilnico ter šolo, evangeličansko pokopališče pa so zravnali z zemljo. V Mariboru, kjer je bila po nekaterih ocenah konec 16. stoletja več kot tretjina prebivalstva evangeličanske veroizpovedi, tudi vsi mestni svetniki in sodniki, ki je opravljal vlogo župana, je po razpustitvi Dravskopoljskega okraja augsburške veroizpovedi 6. decembra 1602 nekaj desetletij vztrajala le še peščica evangeličanov ...« (B. Zajšek, str. 6).

Evangeličanske cerkve v Mariboru se je med ljudmi prijel tudi naziv Trubarjeva na Trubarjevi. Ob 500. obletnici začetka reformacije je bila pred cerkvijo v sodelovanju z gibanjem Zgodba o ljudeh in klopeh postavljena klop Stati inu obstati, delo arhitekta Uroša Roškerja, ki je tudi avtor celovite obnove notranjosti cerkve. Ta je skupaj z župniščem edinstven kulturni spomenik v tem delu Slovenije, sicer pa je povezana tudi z mnogimi imenitnimi arhitekti, ki so nekoč »gradili Maribor«. Tudi s prekmurskimi.

Violeta Mesarič

Prav 1. avgusta, ko evangeličanska cerkev v Trubarjevi ulici v Mariboru praznuje 150 let, je izšla priložnostna znamka, na pošti na Slomškovem trgu v Mariboru pa bo dva tedna na voljo tudi priložnostni žig.

FOTOGRAFIJA
ARHIV ŽUPNIJE

Ob 500. obletnici začetka reformacije je bila leta 2017 v sklopu projekta Zgodba o klopih in ljudeh, pred evangeličansko cerkvijo v Mariboru postavljena klop, ki so jo izdelali v Pomgradu, zasnoval pa jo je arhitekt Uroš Rošker. FOTOGRAFIJA VIOLETA MESARIČ

(FOTO in VIDEO) Na TEŠ projicirali napise: "Svet dobesedno gori, naša vlada se dela, kot da je vse normalno"

Tomislav Obrovac

■ Slovenija

V zgodnjih jutranjih urah, medtem ko se Evropa v zadnjih dveh mesecih spopada s peklensko vročino in drugimi vremenskimi ekstremi, so aktivisti Greenpeace Slovenija na enega izmed hladilnih stolpov največje premogovne elektrarne v Sloveniji – TEŠ – projicirali planet Zemlja v plamenih z napisi "Zvoni nam", "To je podnebna kriza", "Brez premoga". S projekcijo so aktivisti pozvali vlado Marjana Šarca, naj prepozna podnebno krizo kot nacionalno krizo in nemudoma ukrepa.

Katja Podbevšek, direktorica Greenpeace Slovenija, je povedala, da smo na meji podnebnega zloma nezamisljivih razsežnosti za človeško življenje. *"A medtem ko svet dobesedno gori, se naša vlada dela, kot da je vse normalno. Ne samo to: poslušamo samo o načrtih, kako bomo kurili še več fosilnih goriv – uvažali bi premog, gradili ceste in širili obvoznice. Tako zaostalim in škodljivim politik, ki jih vodita premier Šarec in ministrica Bratušek, moramo reči ne. Nimamo več časa za izgovore. Politiki morajo ukrepati zdaj. Popolnoma jasno je, kaj je treba narediti."*

"V sektorju energetike so trije ključni koraki, ki morajo biti izvedeni v mandatu te vlade. Najprej, Vlada Marjana Šarca se mora zavezati h koncu premogovne proizvodnje, najkasneje do leta 2029, in se na ta prehod pripravljati danes. Več kot 11 držav EU je na poti pravočasnega ugašanja premoga – kaj čakamo mi? Drugič, vsako leto moramo začeti v naš energetski sistem vpeljati večje količine obnovljivih virov energije, zlasti sonca in vetra, kjer v zadnjih 10 letih nismo naredili praktično nič. Ali v Sloveniji mar ne sije sonce in ne piha veter? In tretjič, politiki morajo na odgovornost priklicati energetsko intenzivno industrijo v Sloveniji. Trenutno vlada vsako leto deli davčne odpustke energetsko najbolj potratnim podjetjem v Sloveniji, pri čemer tem ni treba svoje rabe energije narediti nič bolj učinkovite. Ljudje izolirajo svoje hiše, menjajo okna, strehe – kaj pa bo naredila industrija," se je spraševala Podbevškova.

Tomislav Obrovac

Evropa gori

Za nami je najtoplejši junij v zgodovini meritvi, kot kaže pa bo julij postal najtoplejši mesec, ki smo ga kadarkoli izmerili na Zemlji. V preteklem tednu je Evropo zajel že drugi vročinski val, s temperaturnimi rekordi nad 40°C v Belgiji, Franciji, Nemčiji in Nizozemskiii, na Iberskem polotoku so se borili z uničujočimi požari, Slovenijo so letos prizadeli že kar trije vročinski valovi, večkrat pa so slovenske kraje razdejala neurja s točo. V Sloveniji beležimo strm porast števila in intenzivnosti vročinskih valov. Če je med leti 1950 in 2000 Slovenija prizadel v povprečju en vročinski val letno, imamo v zadnjih 20 letih v povprečju tri vročinske valove letno, opozarjajo v Greenpeace Slovenija.

Tomislav Obrovac

Poraba energije v industriji od leta 2009 dalje ostaja na približno enaki ravni

V organizaciji Greenpeace Slovenija tudi opozarjajo, da skupaj z **gradbeništvom** industrija v Sloveniji porabi polovico vse električne energije in dobrih 70 odstotkov plina, kar jo po porabi energije v Sloveniji umešča na drugo mesto, takoj za prometom. Poraba energije v industriji od leta 2009 dalje, ko je zaradi ekonomske krize padla, ostaja na približno enaki ravni. Vsako leto peščica podjetij, ki porabi veliko količino energije, prejmejo več deset milijonske državne davčne odpustke pri nakupu energentov - v zameno pa ne rabijo svoje proizvodnje narediti nič bolj učinkovito.

Tomislav Obrovac

Slovenska javnost zahteva ukrepe

15. marca 2019 je več kot 10.000 mladih v Sloveniji zapustilo šolske klopi in odšlo na ulice zahtevati odločne podnebne ukrepe od vlade Marjana Šarca, v preteklem mesecu pa se je oblikovala široka civilna pobuda podnebnakriza.si, v okviru katere je 146 organizacij in več kot 5000 posameznikov podprlo nujni poziv slovenski vladi, da podnebne spremembe pripozna kot nacionalno krizo in začne primerno ukrepati. Pozivu so se pridružile tako različne skupine kot Planinska zveza Slovenije, Združenje slovenskih poklicnih gasilcev, Olimpijski komite Slovenije, Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Zveza društev upokojencev Slovenije in drugi, so še sporočili v Greenpeace Slovenija.

Tomislav Obrovac

1.8.2019 7:25

Na kratko iz gospodarstva

Ljubljana, 31. julija (STA) - STA povzema javne objave nekaterih podjetij in druge informacije iz poslovnega okolja.

Ministrstvo za okolje in prostor je v javno obravnavo dalo osnutek pravilnika o metodologiji za masovni zajem poseljenih zemljišč in določitvi vrste dejanske rabe poseljenih zemljišč. Ministrstvo, ki izvaja več aktivnosti za vzpostavitev **evidence stavbnih zemljišč**, bo pripombe na osnutek zbiralo do 30. avgusta. Prva faza do vzpostavitve evidence je masovni zajem pozidanih zemljišč, rezultat tega bo predlog poseljenih zemljišč. Pravilnik o metodologiji za masovni zajem poseljenih zemljišč določa vire in metode masovnega zajema za poseljena zemljišča. Podatki iz masovnega zajema bodo tudi podlaga za vzpostavitev evidence dejanske rabe poseljenih zemljišč, tako pravilnik določa tudi vrste dejanske rabe poseljenih zemljišč, so sporočili z ministrstva.

Državna sekretarka na gospodarskem ministrstvu Eva Štravs Podlogar je v torek obiskala občino Kungota, kjer se je srečala z županjo občine Tamaro Šnofl, skupaj pa sta obiskali tudi lokalne turistične produkte. Z županjo sta se pogovarjali o izjemnih turističnih potencialih v občini, predvsem na področju vinarstva in gastronomije ter novih integralnih turističnih produktih. Štravs Podlogarjeva je glede na usmeritve slovenskega turizma na podlagi nacionalne strategije trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021 ocenila, da ima občina Kungota vse potencialne, da postane mednarodno prepoznavna turistična destinacija za petzvezdična doživetja, so sporočili z ministrstva.

Uprava Cinkarne Celje je na podlagi sklepa skupščine, ki jo je pooblastila za nakup lastnih delnic, objavila program odkupa, ki sta ga na redni seji sprejela uprava in nadzorni svet. Pooblastilo skupščine velja za pridobitve lastnih delnic do skupno 80.797 delnic družbe, kar predstavlja 10 odstotkov osnovnega kapitala družbe. Nakupna cena pridobljenih lastnih delnic ne sme biti nižja od 170 evrov in ne višja od 270 evrov na delnic, je razvidno iz programa, objavljenega na spletni strani Ljubljanske borze.

Bonitetna agencija Standard&Poor's je Savi Re in Zavarovalnici Sava potrdila bonitetno oceno A s stabilnimi obeti. Ocenila je, da je skupina Sava v zadnjih nekaj letih pomembno utrdila uspešnost poslovanja v Sloveniji in bistveno razširila poslovanje na zavarovalnih trgih regije Adria. Pozitivno je ocenila tudi prevzem družbe za upravljanje Sava Infond, s katerim je skupina utrdila svoj konkurenčni položaj v Sloveniji, so prek spletne strani Ljubljanske borze danes sporočili iz Save Re.

Delničarji DZS so na torkovi skupščini potrdili predlog, da bilančna izguba za lani v višini 18,2 milijona evrov ostane nepokrita. Za revizijsko družbo so imenovali družbo Mazars ter se seznanili, da je nova članica nadzornega sveta kot predstavnica delavcev postala Snežana Tripunović, izhaja iz zapisnika skupščine, danes objavljenega na spletni strani Ajpesa.

Ljubljanska borza je na podlagi amortizacijskih načrtov in po uskladitvi podatkov s Centralno klirinško depotno družbo določila prvi trgovalni dan brez upravičenja do tekočega kupona za obveznice Republike Slovenije (76. izdaja) in družbe KD (2. izdaja). Prvi trgovalni dan brez upravičenja do tekočega kupona za državne obveznice bo v četrtek, pri obveznicah KD pa 28. avgust.

Gradbena dovoljenja na bistriškem

V desetih letih 1035 stanovanjskih gradbenih dovoljenj

Statistični urad Republike Slovenije v teh dneh nadgrajuje svojo bazo SiStat. Iz tako prenovljene baze tokrat posredujemo statistične podatke gradbenih dovoljenj za območje Upravne enote Slovenska Bistrica.

Prikazujemo število gradbenih dovoljenj in podatek o gradbenih površinah, ki bodo ali so bila zgrajena na podlagi teh dovoljenj. Podatki so za lansko leto in za obdobje zadnjih deset let.

Občina	število gradbenih dovoljenj 2019	kvadratni metri	Število gradbenih dov. 2009 - 2018	kvadratni metri
Makole	4	725	44	5.933
Oplotnica	10	1.575	131	16.278
Poljčane	11	1.880	105	14.923
Slovenska Bistrica	45	6.999	755	94.747
Skupaj	70	11.170	1.035	131.881

V Sloveniji je bilo lani izdanih 3637 gradbenih dovoljenj, na podlagi katerih je bilo ali bo še zgrajenih skupno 523.756 kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

Franci KLEMENČIČ

GRADNJA PRIZIDKA K ZD GORNJA RADGONA

Tisti, ki te dni prihajamo v Zdravstveni dom Gornja Radgona, smo priča gradbenih del, ki se izvajajo na prostoru parka, ki je bil pred prostori Zdravstvenega doma. Tu se je koncem junija pričela izgradnja prizidka, ki bo namenjen razširjeni dejavnosti ustanove. Prizidek so poimenovali Center za krepitev zdravja. Zgrajen bo v treh etažah in bo povezan z »mostom« s sedanjim poslopjem, kjer deluje Zdravstveni dom. Investitor gradnje je občina Gornja Radgona, soinvestorji pa občine: Radenci, Apače, Sv. Jurij ob Ščavnici, ter Zdravstveni dom Gornja Radgona. Izgradnja je sofinansirana tudi iz sredstev Evropske unije in republike Slovenije. Gradbena dela opravlja izvajalec del Milan Pintarič, **Gradbeništvo** iz Spodnje Ščavnice - Gornja Radgona.

Ludvik Kramberger

GRADBENI SEGMENT JE V FOKUSU PRIHODNJEGA RAZVOJA

Skupina Schwarzmüller ima v svojem proizvodnem programu že več kot 50 vrst prikolic in nadgradenj, namenjenih različnim delom v **gradbeništvu**. Vendar pa je na sejmu Bauma 2019, ki je potekal v Münchnu v začetku aprila, avstrijsko podjetje napovedalo nadaljnjo širitev tega segmenta proizvodnje, kjer vidi velike možnosti na svojih ključnih trgih.

Glede na pozitiven razvoj v evropskem gradbenem sektorju ta segment proizvodnje skupine Schwarzmüller od leta 2013 predstavlja močno gonilo rasti celotnega poslovanja. To jasno kažejo številke – v letu 2012 je Schwarzmüller proizvedel ali nadgradil 1.767 gradbenih vozil, v letu 2018 pa je dosegel 4.188

enot, kar pomeni 137-odstotno rast. V strukturi celotne proizvodnje se je delež gradbenih vozil in nadgradenj v istem obdobju povečal z 29 na 45 %. Roland Hartwig, predsednik uprave Schwarzmüller Group, je na novinarski konferenci na sejmu Bauma 2019 povedal, da pričakuje, da bo ta kategorija izdelkov kmalu presegla 50 % ce-

lotne proizvodnje. To po njegovih besedah odraža dobro zasnovano strategijo razvoja podjetja, ki je zaradi tehnične usposobljenosti sposobno v kratkem času odgovoriti na potrebe trga in osvojiti bolj zapletene izdelke, kot so gradbena vozila in nadgradnje. Najpomembnejši trg skupine Schwarzmüller v segmentu grad-

benih vozil in nadgradenj je že nekaj let Nemčija, saj se na ta trg nanašata že dve tretjini celotne prodaje. Na samem začetku trenutne faze rasti je Schwarzmüller leta 2012 prodal v Nemčiji 560 enot, leta 2018 pa se je ta številka povečala na 1.760 enot. To je torej rast 214 %, kar je precej nad povprečno stopnjo ras-

Jeklena triosna prekucna polprikolica je ena od klasik pri Schwarzmüllerju. Sedaj je pri kipanju še bolj stabilna.

PRILAGOJENE REŠITVE S STANDARDNIMI ROKI DOBAVE

Največji proizvodni obrat skupine Schwarzmüller za gradbena vozila in nadgradnje je Žebrák na Češkem, kjer je lani iz proizvodnih linij prišlo 1.600 jeklenih prekucnikov. To je tudi najpomembnejša posamezna skupina izdelkov, posebna gradbena vozila pa se proizvajajo tudi v Freinbergu v Avstriji, medtem ko so aluminijasti prekucniki izdelani na Madžarskem v tovarni v Budimpešti. Kot rezultat popolnoma novih proizvodnih metod je bila v vseh treh tovarnah povečana zmogljivost proizvodnje gradbenih vozil in nadgradenj. Schwarzmüller jih je namreč vgradil v tehnološke postopke montaže na gibljivem traku z uporabo računalniško vodenega zaporedja vozil za optimizacijo upo-

rabe proizvodnih linij. To med drugim omogoča, da se specializirana vozila, prilagojena specifičnim zahtevam strank, izdelajo v skoraj istem časovnem okviru kot standardni modeli velikih serij. Schwarzmüller trenutno dosegata več kot 90 % pravočasnih dobav.

SCHWARZMÜLLERJEVI EKSPONATI NA BAUMI 2019

Schwarzmüller je v svoji bogati ponudbi na Baumi 2019 izpostavil pet izdelkov. Toplotno izoliran prekucnik polpriklopnik za prevoz asfalta je sedaj prvič na voljo z znakom kakovosti TÜV, ki potrjuje, da se Schwarzmüller drži strogih postopkov v celotnem proizvodnem procesu. TÜV potrjuje, da se toplotni mostovi na keso- nu med delovanjem ne bodo pojavljali in da se proizvajalec drži ustreznega standarda DIN. Pa-

rametri, kot so temperaturni profil asfaltnih zmesi v prekucnem zaboju in temperaturna homogenost ter njuno stalno spremljanje v realnem času s senzorji, pomembno vplivajo na kakovost asfaltiranja. Schwarzmüller je dosegel toplotno odpornost (vrednost R) 1,80 m² K/W, ki za več kot 10 % presega predpisano vrednost 1,65 m² K/W. Schwarzmüllerjev toplotno izoliran prekucni polpriklopnik ima možnost krmljenja različnih praktičnih parametrov z daljinskim upravljalnikom ali s pametnim telefonom. To vključuje na primer udobno rokovanje z elektronsko nadzorovanim zračnim vzmetenjem oziroma dviganjem in spuščanjem zračnih blazin ali pa z dviganjem in spuščanjem dvižne osi, kot tudi aktiviranjem zavore finišerja ali odpiranjem in zapiranjem ponjave na zaboju prekucnika. Schwarzmüller ponuja toplotno izoliran polpriklopnik s svojo lastno maso 4,7 tone.

Eden od Schwarzmüllerjevih klasikov je zagotovo jekleni prekucni polpriklopnik lastne mase 5,3 t, kar zagotavlja odličen kompromis med robustno konstrukcijo in relativno visoko nosilnostjo. Strateško nameščena in dimenzionirana ojačitev okvirja kesa- na zagotavlja do 6 % večjo stabilnost pri stresanju od prejšnje zasnove. K stabilnosti pri stresanju prispeva tudi samodejno spuščanje zračnega vzmetenja pred dvigovanjem zaboja. Ta polpriklopnik se lahko konfigurira

ti omenjenih 137 %. Drugi ključni trgi gradbenega segmenta skupine Schwarzmüller so Avstrija, Švica, Poljska in Slovenija.

Schwarzmüllerjeva toplotno izolirana polprikolica za prevoz asfalta je prejela certifikat TÜV.

PRIKOLICA BENZBERG TRIDEM

Skupina Schwarzmüller je začela tesno sodelovati z inovativnim proizvajalcem Benzberg iz mesta Schörfing na jezeru Attersee v pokrajini Zgornja Avstrija. To je mlado podjetje, ki je specializirano za razvoj visokokakovostnih gradbenih vozil s poudarkom na težkih terenskih prevozi. Benzbergova vizija poslovanja je popolnoma skladna s Schwarzmüllerjevo, to je razvoj prilagojenih rešitev, ki strankam zagotavljajo določeno dodano vrednost. V prvem koraku bo Schwarzmüller v prodajni program vključil Benzbergov Tridem terenski prekucnik. To je prekucna prikolica z možnostjo hidravlične kompenzacije nagiba. Ta rešitev omogoča tudi premagovanje ovir do višine 50 cm brez nagibanja nadgradnje, tako da je stresanje na pobočjih ali neravnem terenu varno. Posebej zasnovano podvozje omogoča obračanje koles do 30°, s skupno širino vozila do 2,55 m in širino pnevmatik do 65 cm, kar bistveno pripomore k okretnosti.

tudi z opremo ali funkcijami, ki pomagajo izboljšati oprijem oziroma vlečno sposobnost, kot je začasna razbremenitev prve osi ali hidrostatičnega pogona zadnje osi.

Naslednji zanimiv eksponat za stranke iz gradbenega sektorja je štiroosni nizkopodni priklopnik. Najpomembnejši kriterij za nizkopodne prikolice, ki se uporabljajo za transport gradbenih strojev, je čim nižja lastna masa, čim nižja nakladalna višina in robustno podvozje. Prav to so glavne značilnosti te prikolice s koritom za namestitve roke bagra ali za kolesa stroja,

Štiroosna nizkopodna prikolica za prevoz mehanizacije ima v podu utore za kolesa in žlico bagra.

ki se prevažata. Odlikuje jo lastna masa 7,95 tone in višina glavne nakladalne ploščadi, ki je približno 870 mm nad tlemi. Seveda pa je sprednji del nad dvojno sprednjo osjo nekoliko višji. Kot 8° ramp za nalaganje in njegovo

Univerzalno uporabno in zato neizogibno vozilo v gradbenem sektorju je tudi prekucna tandemsko prikolica. Z nizko lastno maso, ki se giblje od 3,65 tone dalje, in do 2,42 metra notranje paletne širine s prostornino

11,6 m³ je primerna tako za prevoz razsutega materiala kot tudi za paletizirane gradbene materiale. Prekucni zaboj je v celoti izdelan iz

Schwarzmüller je na dobri poti, da bo njegov gradbeni segment dosegel 50 % celotne proizvodnje.

hidravlično dviganje in spuščanje, z možnostjo bočnega premika za prilagajanje širini strojev, olajša nalaganje in razlaganje. Številni obroči znotraj nakladalne platforme omogočajo varno in učinkovito pritrditev strojev. Za najboljšo možno protikorozijsko zaščito vozila se serijsko pocinkajo priključni drog, vrtljiva podlaga dvojne osi in nakladalne rampe.

aluminija in je zelo lahek, vendar pa patentirana konstrukcija iz votlih profilov zagotavlja visoko togost in trdnost. Vse stranice se lahko odprejo pri stresanju, stranske stranice pa se lahko tudi odprejo in spustijo za nalaganje ali razlaganje z viličarjem. Montažni zatič rude je nastavljen po višini, tako da ga je mogoče enostavno prilagoditi vsakemu tovorniaku. ■

Prekucna tandem prikolica lastne mase od 3,65 tone nudi notranjo širino 2,42 metra in prostornino 11,6 m³.

Miran Gorinšek je spet inšpektor

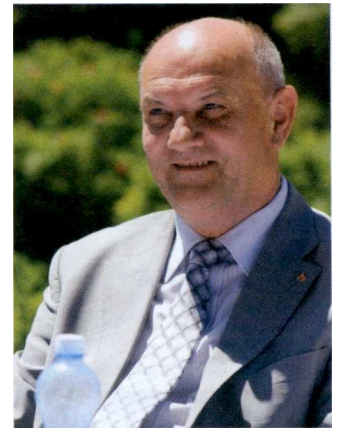
Nekdanji konjiški župan **Miran Gorinšek** je kot inšpektor junija začel delati na Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu, ki povezuje občine Dobje, Dobrna, Oplotnica, Slovenske Konjice, Šentjur, Vitanje, Vojnik in Zreče. Kot nam je povedal vojniški župan **Branko Petre**, je na medobčinskem inšpektoratu po novem sedem zaposlenih, od tega trije inšpektorji in štir-

je redarji. »Dodatno zaposlitev omogoča spremenjena **gradbena zakonodaja**, ki občinam nalaga dodatne pristojnosti glede nadzora gradnje manj zahtevnih objektov. Na javni razpis za novo delovno mesto smo prejeli kar nekaj prijav, a glede referenc in izkušenj je bil najboljši kandidat **Miran Gorinšek**,« je pojasnil župan Petre.

Spomnimo, da je Miran Go-

rinšek inšpektorsko službo opravljal preden je začel županovati. In sicer kot kmetijski inšpektor na celjski izpostavi Inšpektorata za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, nekaj časa je bil namestnik direktorja kmetijske inšpekcije. Konjiško občino je vodil tri županske mandate, torej 12 let. (B. F.)

Miran Gorinšek se vrača v inšpektorske vode.

Razstava Ikone v Mestnem muzeju Ljubljana: Odprli okno v onstranstvo

V Mestnem muzeju Ljubljana si je mogoče do 15. septembra ogledati razstavo Ikone, izbor 85 pravoslavnih ikon, ki segajo od konca 13. do začetka 20. stoletja. Gre za prvo predstavitev ruskih pravoslavnih ikon pri nas, v ospredju pa je predvsem zgodba motiva Matere božje.

Fotografije 1/4

Vloga ikon nikoli ni bila zgolj verska, temveč tudi narativna in pedagoška. Prek njih so se m Marije in svetnikov, ohranjale so spomin na vladarje in druge pomembneže. Ljudje so prek in moralo. (Foto: Luka Cjuha)

Maja Šučur

1. avgust 2019

1. avgust 2019 8:30

Osrednje mesto na razstavi *Ikone* pripada *Materi božji Odigitrije*, po cerkveni tradiciji naj bi namreč ob podobni ikoni nekoč ozdravela dva slepca, *Odigitrija* pa v grščini pomeni *vodnica*. Več kot sedem stoletij stara podoba obiskovalca pozorno spremlja tudi v nadaljevanju ogleda, prav na njej namreč sloni vsebinska zaokroženost razstave. »Čaščenje v ruskem pravoslavju je v veliki meri vezano prav nanjo, zato je bilo v začetku 20. stoletja različnih tipov Matere božje več kot štiristo, med njimi bogoljubna, šujka, korsunska, vladimirska...« uvodoma pojasni kustos **Blaž Vurnik**.

Ikone, med katere nas vabi, so pripotovale iz treh velikih ruskih institucij – moskovske Državne tretjakovske galerije, Muzeja umetnosti v Jaroslavlju, kjer je bil nekoč eden od centrov izdelovanja ikon, in iz Državnega zgodovinskega in umetnostnega muzeja Sergiev Posad.

Tudi pedagoška vloga

Ikona predstavlja v pravoslavju okno v onstranstvo. »Gledalec se z njo sooča, tudi zato so vse figure na ikonah upodobljene v frontalnem pogledu ali pa rahlo, tričetrtinsko, zamaknjenem. Device Marije in svetnikov skoraj nikoli ne boste videli v profil.« Specifična je fiziognomija upodobljenih, vidimo ozke dolge nosove, upodobljenci imajo pogosto nadnaravno velike oči, majhna ozka usta naj bi pričala o molčečnosti, kontemplaciji.

Vloga ikon sicer nikoli ni bila zgolj verska, temveč tudi narativna in pedagoška. Prek njih so se množice poučile o življenju Jezusa, Marije in svetnikov, ohranjale so spomin na vladarje in druge pomembneže. »Če si predstavljamo prostranstva Rusije v 17. stoletju, ko so informacije potovale zelo počasi, razumemo, kako močno so lahko na posameznika učinkovale podobe poslednje sodbe, sploh če jih je znal duhovnik dobro razložiti. Ljudje so prek ikon spoznavali tako vero kot vrednote in moralo.«

Ker so bile manifestacija ruskega duha, so imeli sredi 16. stoletja ruski cerkveni dostojanstveniki celo koncil, v katerem so postavili pravila, kakšna mora biti ikona, da bi jo s tem zaščitili pred vdorom zahodnih umetnostnih slogov. »Za približno stoletje jim je uspelo, s prihodom carja Petra Velikega, ki se je naslanjal na nemški, protestantski vpliv, pa se je to začelo spreminjati.«

V nasprotju z vrednotami revolucije

Ikone seveda niso prisotne zgolj v cerkvah, kjer so postavljene v ikonostas, torej steno, ki ločuje oltar od prostora za vernike, Rusi jih imajo povsod, dodaja kustos. Družinske ikone s svetnikom se ob otrokovem rojstvu, ob praznikih, ob porokah nabirajo v domačem *mrdečem kotu*, ki bi ga pri nas vsebinsko lahko primerjali z *bogkovim kotom* v kmečkih hišah. Stara tradicija, ki je bila z boljševistično revolucijo cenzurirana, se v ruske domove vse bolj vrača.

»Ikone so bile seveda v nasprotju z vrednotami revolucije, zato jih je bilo mnogo sistematično uničenih. Še posebno so bile pod udarom ikone v dragocenih okladih, nekakšnih okrasnih okovih, ki so bile nekoč v zasebni lasti in odslikavajo razvoj dekorativnih tehnik pri okraševanju svetih podob s kovanimi deli in gravurami, okrasnimi lističi in dragimi kamni, ki so jih pritrdili na leseno ikono.«

Državna komisija naj bi te ikone »slačila«, z njih torej odstranjevala drago kamenje, komisarji pa so to blago prodajali po Evropi. Dobiček naj bi bil namenjen lačnim, a jim je bil na koncu namenjen le zanemarljiv odstotek.

Pisarjevo roko vodi božja

In če danes ikone mnogi slikajo za komercialne namene, so jih včasih »pisali« zgolj duhovniki. Prvotno zato niso bile podpisane in se je mojstrom avtorstvo le pripisovalo. »Verjeli so, da se moč ikone ob sledenju starodavnemu izvirniku med kopiranjem prenese na novo ikono. Ker pisarjevo roko vodi božja roka, avtorski koncept tu ni imel prostora,« pojasnjuje Vurnik.

So pa imele ikone pomemben vpliv tudi na umetnost 20. stoletja in na sodobno umetnost, o čemer pišeta tudi ruska avantgardna umetnika Natalija Gončarova in Kazimir Malevič.

»Razstavni prostor je zato postavljen v dialogu z detajli del nekaterih velikih slikarjev. Zelene stene so navezava na **Rothka**, zlata in modra barva **Yvesa Kleina**, najdemo pa tudi elemente iz del **Roberta Mangolda** in **Josefa Albersa**,« sklene Vurnik.

Sistematični pregon

Boljševistična revolucija je mnoge ikone pregnala v skladišča in muzejske depoje, številne so bile med sistematičnim odstranjevanjem vsega, kar je bilo povezano z vero in cerkvijo, tudi uničene. Zgodbo o ikonah, ki so jih takratni kustosi skrili na podstrešju mestne hiše, v kateri je danes Jaroslaveljski muzej, potem pa so jih v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja na novo odkrili in restavriral, na razstavi pripoveduje video.